

LATVIJAS REPUBLIKA
VALMIERAS NOVADA PAŠVALDĪBA

Nodokļu maksātāja reģistrācijas kods 90000043403, Lāčplēša iela 2, Valmiera, Valmieras novads, LV-4201
Tālrunis 64207120, e-pasts: pasts@valmierasnovads.lv, www.valmierasnovads.lv

GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITES PAMATPRINCIPU APRAKSTS

Valmierā, Valmieras novadā

1. Grāmatvedības uzskaites organizēšana

Valmieras novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) un tās iestāžu grāmatvedība tiek kārtota centralizēti.

Grāmatvedības reģistru sagatavošanai izmantotā grāmatvedības programma ir ražotāja SIA “Visma Enterprise” Resursu vadības sistēma “HORIZON”, Visma Horizon Licence Nr. 203900, Preču zīmes reģistrācijas Nr.57 999, reģistrācijas datums 23.08.2007. Nekustamā īpašuma nodokļa administrēšana, analītiskā uzskaitē tiek nodrošināta ar atsevišķu ZZ Dats SIA izstrādāto analītiskās uzskaites datorprogrammu NINO. Komunālo pakalpojumu aprēķinam izmanto SIA “ZZ Dats” grāmatvedības programmu “G-VEDIS” un SIA “JP Risinājumi” grāmatvedības programmu “Finanšu vadības un grāmatvedības programmu “Pakalns”.

Pašvaldība piemēro un ievēro Pašvaldības noteiktos iekšējās kontroles sistēmas nosacījumus, kuri nodrošina vienotu principu piemērošanu grāmatvedības uzskaitē atbilstoši darījumu un notikumu ekonomiskajai būtībai un apstiprinātam kontu plānam, saskaņā ar grāmatvedību reglamentējošiem normatīvajiem aktiem un Starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu pamatnostādņiem un ievērojot pamatlīdzekļu nolietojuma normas un lietošanas nosacījumus. Pašvaldība uzskaita visus tās īpašumā, valdījumā un turējumā esošos un piekritušos ilgtermiņa ieguldījumus, apgrozāmos līdzekļus un saistības saskaņā ar attaisnojuma dokumentiem un darījuma ekonomisko būtību.

Darījumiem starp Pašvaldības iestādēm un struktūrvienībām ir nodrošināta atsevišķa uzskaitē. Sastādot pārskatus, šie darījumi tiek izslēgti.

1.1. Grāmatvedības uzskaitē izmantotā naudas vienība

Grāmatvedības uzskaitē atspoguļotie rādītāji ir izteikti Latvijas nacionālajā valūtā - *euro* (EUR).

1.2. Grāmatvedības uzskaites principu kopsavilkums

Grāmatvedība tiek kārtota:

- saskaņā ar uzkrāšanas un naudas plūsmas principu;
- darbības turpināšanas principu.
- Veicot grāmatvedības uzskaiti, tiek ievēroti sekojoši grāmatvedības principi:
- *uzkrāšanas princips* – faktiskie ieņēmumi un izdevumi jānorāda, ņemot vērā to rašanās laiku, nevis naudas saņemšanas vai izdošanas laiku. Neatkarīgi no maksājuma vai rēķina saņemšanas datuma, jānorāda ar saimniecisko gadu saistītie ieņēmumi un izdevumi. Bilancē var būt uzkrājumi, saistības, kā arī izdevumi un ieņēmumi, kas attiecas uz nākamo periodu,
- *piesardzības princips* – ieņēmumi jāuzrāda tikai tad, kad jau ir iegūti, bet izdevumi jāreģistrē tad, kad paredzama to iespējamība. Vērā tiek ņemtas visas vērtību samazināšanās un nolietojuma summas,
- *saskaņotības princips* – pārskata gadā tiek izmantotas iepriekšējā gadā lietotās grāmatvedības un novērtēšanas metodes,

- *formas pakļaušanas saturam princips* – saimnieciskie darījumi jāiegrāmato un jāatspoguļo finanšu pārskatos ņemot vērā to ekonomisko saturu un būtību nevis tikai juridisko formu,
- *būtiskuma princips* – finanšu pārskatos jānorāda visi posteņi, kuri būtiski ietekmē finanšu pārskata lietotāja novērtējumu vai lēmuma pieņemšanu,
- *izmaksu princips* – iegūtie un saņemtie līdzekļi sākotnēji jānorāda atbilstoši to iegādes izmaksām.

Izvērtējot darbības turpināšanas principa piemērotību, ņemta vērā visa pieejamā informācija par turpmākajiem Pašvaldības plāniem, kas aptver vismaz 12 mēnešus pēc bilances datuma.

2024.gadā iepriekšējo periodu nebūtiskas neprecizitātes uzskaitē un grāmatvedības uzskaites pamatprincipu izmaiņu ietekme ir norādīta kā pārskata perioda darījumi.

Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu apraksts ir sagatavots, sniedzot informāciju par grāmatvedības uzskaitē izmantotajām dažādu posteņu novērtēšanas metodēm un uzskaites principiem.

Pārskata perioda beigās Pašvaldībā apkopo grāmatvedības uzskaites informāciju no slēguma procesiem un darbībām, kā arī pārliecinās par visu grāmatvedības procedūru izpildi - pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu nolietojuma (amortizācijas) aprēķins un uzskaitē, nemateriālo ieguldījumu, pamatlīdzekļu un krājumu vērtības samazinājuma aprēķins un uzskaitē, inventarizācijas, valūtas kursu svārstību dēļ radušos ieņēmumu vai izdevumu aprēķins un uzskaitē, uzkrāto ieņēmumu un izdevumu aprēķins un uzskaitē, vērtības samazinājumu apšaubāmās aprēķins un uzskaitē, aktīvu un saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas noteikšana un uzskaitē, kontu slēgšana un pārskata gada rezultāta noteikšana un uzskaitē.

1.3. Izmaiņas grāmatvedības principos

Pašvaldība katrā pārskata periodā konsekventi piemēro vienus un tos pašus grāmatvedības uzskaites principus līdzīgiem darījumiem, citiem notikumiem un apstākļiem. 2024.gadā nav mainīti grāmatvedības uzskaites principi.

1.4. Aplēšu piemērošana

Grāmatvedības aplēses – pieņēmumi, ko veic, pamatojoties uz pieejamo informāciju. Tas attiecas uz uzkrājumiem, debitoru parādiem, aktīvu lietderīgās kalpošanas laika noteikšanu, vērtības samazinājumu apšaubāmās izmaksu noteikšanu, tiesas prāvu izmaksu aplēsēm un citiem finanšu pārskatu sagatavošanai nepieciešamiem pieņēmumiem.

Pašvaldībā tiek izmantotas aplēses šādos posteņos:

- Ilgtermiņa ieguldījumi pārskatā uzrādīti to atlikušajā vērtībā, tas ir, no uzskaites vērtības, atskaitot aprēķināto nolietojumu pamatlīdzekļiem, bet nemateriālajiem ieguldījumiem – amortizāciju. Nolietojuma (amortizācijas) aprēķināšanai piemēro lineāro metodi;
- Nemateriālo ieguldījumu amortizāciju aprēķina atbilstoši to paredzamajam lietošanas laikam, tas ir, ārējās izcelsmes dokumentos noteiktais lietderīgās lietošanas laiks. Ja tas dokumentos nav noteiktais un nemateriālais ieguldījums iegādāts patstāvīgai lietošanai, šo nemateriālo ieguldījumu noraksta 5 (piecos) gados, amortizācijas norma – 20 % gadā. Ja datorprogrammām paredzamais lietderīgās lietošanas laiks līgumos vai citos tiesību saņemšanas apliecinājošos dokumentos nav norādīts, tad lietderīgais lietošanas laiks tiek noteikts 3 gadi ar amortizācijas normu 33.33% gadā;
- pamatlīdzekļu nolietojums - aprēķināts pielietojot lineāro metodi vienmērīgi pa pārskata periodiem, saskaņā ar MK 13.02.2018. noteikumu Nr.87 „Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs” 2.pielikumā noteiktajām pamatlīdzekļu nolietojuma normām;
- Krājumu novērtēšanai izmanto FIFO metodi, kas balstās uz pieņēmumu, ka vispirms izlieto un noraksta tās krājumu vienības, kuras iepērk pirmās;
- Prasības pārskatā uzrādītas neto vērtībā, tas ir, no debitoru prasībām, atskaitot šaubīgajiem debitoru prasībām izveidotos vērtības samazinājumu apšaubāmās. Uzkrājumi tiek veidoti pēc parāda vecuma;
- Uzkrājumi aktīviem vērtības samazinājumu apšaubāmās veido saskaņā ar uzkrāšanas principu atbilstoši izdevumu rašanās laikam, ievērojot piesardzības principu saskaņā ar paredzamajiem izdevumu rašanās riskiem;
- Uzkrātās saistības uzkrāto saistību summu nosaka saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem, tāmēm vai pēc iepriekšējās pieredzes par izdevumu apjomu; vērtības samazinājumu apšaubāmās darbinieku atvaļinājumiem aprēķina katram darbiniekam, pamatojoties uz kopējo, bet neizmantoto atvaļinājuma dienu, kas reizināts ar vidējo vienas dienas darba atalgojumu pēdējo sešu mēnešu laikā, kam pieskaitītas darba devēja sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas;

- Uzkrājumus veido tiesību aktos paredzētajiem pēcnodarbinātības labumiem. Pašvaldība veido uzkrājumus ikmēneša pabalsta izmaksai divu minimālo algu apmērā, no tās atskaitot saņemamo pensijas apmēru bijušajiem domes priekšsēdētājiem atbilstoši "Republikas pilsētas domes un novada domes deputāta statusa likuma" prasībām. Aprēķinam izmanto CSP datubāzē publicētos dzīvildzes rādītājus un Valsts kases mājaslapā publicēto diskonta likmi.

Novērtēšanai patiesajā vērtībā nepakļauj līdz termiņa beigām turētus ieguldījumus, kuri nav atvasināti finanšu instrumenti, aizdevumus un debitoru prasības, kuras netiek turētas tirdzniecībai, un līdzdalību iestāžu radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālā, kā arī citus finanšu instrumentus, kurus nepakļauj novērtēšanai patiesajā vērtībā.

Pašvaldībai nav atvasināto finanšu instrumentu.

2024.gadā izmaiņas aplēšu piemērošanā nav notikušas.

1.5. Ārvalstu valūtu pārvērtēšana

Visi darījumi ārvalstu valūtās ir pārvērtēti *euro* pēc Eiropas Centrālās bankas (turpmāk-ECB) oficiāli noteiktā valūtas kursa attiecīgā darījuma veikšanas dienas sākumā. Monetārie aktīvi un saistības, kas izteikti ārvalstu valūtā, tiek pārrēķināti *euro* pēc ECB noteiktā kursa pārskata gada pēdējās dienas beigās. Valūtu kursa starpības, kas rodas no norēķiniem valūtās vai, atspoguļojot aktīvu un saistību posteņus, lietojot valūtas kursus, kuri atšķiras no sākotnēji darījumu uzskaitē izmantotajiem valūtas kursiem, tiek atzītas peļņas vai zaudējumu aprēķinā neto vērtībā.

Pārskata gada pēdējā darba dienā Pašvaldībai nav monetāro aktīvu un saistību atlikumu ārvalstu valūtā.

2. Informācija par finanšu pārskatu posteņos piemērotiem grāmatvedības uzskaites principiem

2.1. Ilgtermiņa ieguldījumi, tai skaitā nolietojuma (amortizācijas), vērtības samazinājuma aprēķināšanas principi un metodes

- 2.1.1. Ilgtermiņa ieguldījumi ir visu veidu resursi, kurus Pašvaldība plāno izmantot ilgāk nekā gadu, kā arī visu veidu aktīvi, kuru apmaksa paredzēta vēlāk nekā gadu pēc bilances datuma.

Ilgtermiņa ieguldījumus 2024.gadā Pašvaldība iedalījusi šādās grupās:

- Nemateriālie ieguldījumi:
 - attīstības pasākumi un programmas;
 - datorprogrammas;
 - licences datorprogrammām;
 - pārējie iepriekš neklasificētie nemateriālie ieguldījumi (mājas lapas)
- Pamatlīdzekļi:
 - Zeme un būves:
 - dzīvojamās ēkas, tai skaitā dzīvokļi;
 - nedzīvojamās ēkas;
 - transporta būves;
 - zeme zem būvēm;
 - atpūtai un izklaidei izmantojamā zeme;
 - pārējā zeme;
 - inženierbūves;
 - pārējais nekustamais īpašums:
 - Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas;
 - Pārējie pamatlīdzekļi:
 - transportlīdzekļi;
 - bibliotēku fondi;
 - kultūras un mākslas priekšmeti;
 - datortehnika, sakaru iekārtas un cita biroja tehnika;
 - pārējie iepriekš neklasificētie pamatlīdzekļi;
 - Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība:
 - pamatlīdzekļu izveidošana;

- nepabeigtā būvniecība
 - o Turējumā nodotie valsts un pašvaldību īpašumi:
- turējumā nodotā pašvaldības zeme;
- turējumā nodotie pašvaldības citi īpašumi
 - o Bioloģiskie un pazemes aktīvi:
- mežaudzes;
- pārējie bioloģiskie aktīvi
 - o Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos
 - o Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem:
- avansa maksājumi par zemi un būvēm;
- avansa maksājumi par pārējiem pamatlīdzekļiem.
- Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi:
 - līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā;
 - līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā
- Ilgtermiņa prasības:
 - pārējās ilgtermiņa prasības
- Ieguldījumu īpašumi:
 - ieguldījuma īpašumi

2.1.2. Ilgtermiņa ieguldījumus atzīst, ja:

- Pašvaldība tos izmanto savu funkciju nodrošināšanai, pakalpojumu sniegšanai;
- iznomājot citām personām, sniedzot nomas pakalpojumus; izmantojot administratīvām vajadzībām; īstenojot valsts un pašvaldību politiku un nodrošinot valsts un pašvaldību budžeta vajadzības.
- tie nav iegādāti pārdošanai, un to lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks nekā 12 mēneši no pieņemšanas lietošanā (ekspluatācijā);
- var ticami novērtēt to izmaksas;
- Pašvaldībai ir kontrole pār aktīvu.

Ilgtermiņa ieguldījuma atzīšanas datums ir diena, kad Pašvaldībai pāriet visi riski un gūstamie saimnieciskie labumi no attiecīgā aktīva.

Ilgtermiņa ieguldījumus sākotnēji atzīst to iegādes vai izveidošanas (ražošanas) vērtībā, kas ietver par attiecīgā ilgtermiņa ieguldījuma iegādi vai izveidi samaksāto naudu (vai tās ekvivalentu) un visus izdevumus, kas tieši attiecas uz iegādāto objektu līdz dienai, kad tas nodots ekspluatācijā:

- ilgtermiņa ieguldījuma pirkšanas cena, tai skaitā muitas nodeva, neatskaitāmie nodokļi, atskaitot saņemtās atlaides;
- ilgtermiņa ieguldījuma piegādes un pārvietošanas izmaksas līdz tā izmantošanas vietai;
- darba samaksa, kas tieši radusies ilgtermiņa ieguldījuma iegādes vai izveidošanas procesā;
- ilgtermiņa ieguldījuma sagatavošanas paredzētajai izmantošanai izmaksas (ieviešanas, uzstādīšanas, montāžas izmaksas) līdz tā nodošanai un pieņemšanai lietošanā (ekspluatācijā);
- profesionālo pakalpojumu izmaksas, kas tieši attiecināmas uz ilgtermiņa ieguldījuma iegādi vai izveidošanu.

Izmaksu iekļaušanu ilgtermiņa nefinanšu ieguldījuma vērtībā pārtrauc dienā, kad tas ir nodots lietošanā (ekspluatācijā).

Pamatlīdzekļus uzskaita, ievērojot normatīvajos aktos budžeta izdevumu klasifikāciju jomā noteikto pamatlīdzekļu vienības sākotnējās atzīšanas vērtību. Ja viena aktīva vienības iegādes vai izveidošanas vērtība ir mazāka par normatīvajos aktos budžeta izdevumu klasifikāciju jomā noteikto vienas aktīva vienības sākotnējās atzīšanas vērtību, aktīvu uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā kā ilgstoši lietojamo inventāru.

Datoram un serverim paredzēto datorprogrammu jeb operētājsistēmu, bez kuras tas nevar darboties, tiek atzīts par šī pamatlīdzekļa neatņemamu sastāvdaļu, šīs datorprogrammas vērtību iekļaujot attiecīgā pamatlīdzekļa vērtībā un uzskaitot pamatlīdzekļu sastāvā.

Datorprogrammas, kuras speciāli izstrādātas iestādes vajadzībām, uzskaita atsevišķi nemateriālo ieguldījumu grupā. Ja datorprogramma nav pamatlīdzekļa neatņemama sastāvdaļa, šādu datorprogrammu norāda atsevišķi nemateriālo ieguldījumu sastāvā.

2024.gadā pamatlīdzekļu sastāvā uzskaitītas materiālās vērtības no EUR 500,01 par vienu vienību.

Neatkarīgi no vienas aktīva vienības atzīšanas vērtības pamatlīdzekļu sastāvā uzskaita bibliotēku fondus, izklaides, literāros un mākslas oriģināldarbus, antīkos un citus kultūras un mākslas priekšmetus, citas vērtslietas un muzeja krājuma priekšmetus, nekustamos īpašumus, nemateriālos ieguldījumus, bioloģiskos aktīvus.

Muzeju krājuma, kā arī bibliotēku fonda grāmatvedības uzskaites nodrošināšanai izmanto normatīvajos aktos muzeju krājumu un bibliotēku fondu jomā noteikto uzskaites sistēmu datus. Kultūras un dabas pieminekļiem, kultūras un mākslas priekšmetiem, muzeja krājuma priekšmetiem, kā arī citām kultūrvēsturiskajām vērtībām nolietojumu neaprēķina. Muzeju krājuma sastāvā esošos pārējos aktīvus Pašvaldība ņem uzskaitē saskaņā ar MK 2006.gada 21.novembra noteikumu Nr.956 "Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu" 56.¹ punktā minētajiem krājuma esības pārbaužu termiņiem un nosaka muzeja krājuma priekšmetu vērtību vienlaikus ar krājuma esības pārbaudēm, novērtējot aktīvu iegādes (izveidošanas) vērtībā, ja tā ir zināma.

Bioloģiskos aktīvus, kurus nav paredzēts izmantot lauksaimnieciskajā darbībā, bet zinātniskās pētniecības, izglītības, transporta, izklaides vai atpūtas vai drošības un kontroles mērķiem uzskaita atsevišķā kontu grupā 1260 "Bioloģiskie un pazemes aktīvi".

Bioloģiskos un pazemes aktīvus sākotnēji uzskaita to iegādes vai izveidošanas vērtībā.

Mežaudžu vērtību aktualizē atbilstoši Meža valsts reģistrā norādītajai pilnajai vērtībai, veicot meža inventarizāciju Meža likumā noteiktajā kārtībā, ja mežaudzes sākotnēji atzītas, pamatojoties uz Meža valsts reģistra datiem, un starpību atzīst pārskata perioda pamatdarbības ieņēmumos vai izdevumos. Mežaudžu vērtību samazina proporcionāli izstrādātajai platībai vai izcirsto kokmateriālu daudzumam un starpību atzīst pārskata perioda pamatdarbības izdevumos.

Atbilstoši zemesgabala platības izmaiņām Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā, ja ir precizēta grafiski noteiktā platība vai veikta kadastrālā uzmērīšana (ja zemesgabals sākotnēji atzīts pēc kadastrālās vērtības) koriģē aktīva uzskaites vērtību atbilstoši aktuālajai kadastrālajai vērtībai un starpību starp aktuālo vērtību un iepriekš uzskaitīto vērtību atzīst pārskata perioda pamatdarbības ieņēmumos vai izdevumos un precizē aktīva analītisko informāciju – platību. Pēc zemesgabala sadalīšanas vai apvienošanas (ja zemesgabals sākotnēji atzīts pēc kadastrālās vērtības), izslēdz aktīva uzskaites vērtību un atzīst pārējos izdevumus un atzīst aktīvu aktuālajā kadastrālajā vērtībā un pārējos ieņēmumos. Pašvaldība koriģē visas zemesgabala platības, būtiskuma līmeni nosakot 0.

Pazemes aktīva, kuru pašvaldība atzinusi grāmatvedības uzskaitē, sākotnējo vērtību samazina un atzīst pārskata perioda pamatdarbības izdevumos atbilstoši izstrādātajam daudzumam vienlaicīgi ar atzītajiem krājumiem un ieņēmumiem no pazemes aktīvu izstrādes.

Ņemts vērā, ka Pašvaldības teritorijā esošie augļu koki un ogu krūmi klasificējami kā apstādījumi teritorijas apzaļumošanai, augļi nav lauksaimniecības produkti.

2024.gadā veikta nemateriālo ieguldījumu klasifikācijas pārbaude un veikta to pārklasifikācija pēc vienādiem uzskaites principiem. Veikta arī uzskaites pārbaude kontam 1220 "Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas" klasifikācijai neatbilstošos pamatlīdzekļus pārklasificējot uz kontu 1218 "Inženierbūves" un 1239 "Pārējie iepriekš neklasificētie pamatlīdzekļi".

2025.gada laikā izvērtēsim pašvaldības pazemes aktīvu grāmatvedības uzskaites kārtību un procesus, tai skaitā uzkrājumu veidošanu rekultivācijas veikšanai, lai pilnveidotu 2025.gada pārskatā sniegtās informācijas kvalitāti.

2.1.3. Pamatlīdzekļu un nemateriālo vērtību nolietojums

Pamatlīdzekļiem un nemateriālajiem ieguldījumiem nolietojumu (amortizāciju) sāk aprēķināt ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc tā nodošanas ekspluatācijā un beidz aprēķināt ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc to ekspluatācijas izbeigšanas, izslēgšanas no uzskaites vai vērtības pilnīgas iekļaušanas nolietojuma (amortizācijas) aprēķinā. Gadījumos, kad turpina lietot pamatlīdzekļus vai nemateriālos ieguldījumus pēc to pilnīgās vērtības iekļaušanas nolietojuma (amortizācijas) aprēķinā, aprēķināšanu pārtrauc, bet pamatlīdzekļus un nemateriālos ieguldījumus saglabā uzskaitē.

Pamatlīdzekļiem nolietojumu (vērtības norakstīšanu) aprēķina atbilstoši MK 13.02.2018. noteikumu Nr.87 „Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs” 2.pielikumā noteiktajām pamatlīdzekļu nolietojuma normām, sākotnējo vērtību sistemātiski sadalot pa periodiem to paredzamajā lietderīgās lietošanas laikā, uzskaita kā uzkrāto nolietojumu (amortizāciju) un atzīst pārskata perioda pamatdarbības izdevumos. Pamatlīdzekļu nolietojumu aprēķina atbilstoši pārskatu sagatavošanas periodiem, bet ne retāk kā reizi pārskata gadā.

Nemateriālo ieguldījumu amortizāciju aprēķina pēc lineārās metodes to lietderīgās lietošanas laikā ne retāk kā reizi pārskata periodā.

Pamatlīdzekļa komplektējošo daļu periodisku vai regulāru nomaiņu atzīst pamatdarbības izdevumos. Tāpat arī izmaksas, kas radušās, saglabājot vai, uzturot pamatlīdzekļu esošo stāvokli, kā arī, remontējot vai labojot pamatlīdzekļus, atzīst kā pamatdarbības izdevumus periodā, kad tās radušās.

Veicot nefinanšu ilgtermiņa aktīvu atjaunošanu vai rekonstrukciju, veikto darbu izmaksas tiek pievienotas objekta vērtībai pielietojot amortizēto aizvietošanas izmaksu metodi.

Ņemot uzskaitē ilgtermiņa ieguldījumu, katrai vienībai tiek piešķirts uzskaites numurs un tiek noteikta materiāli atbildīgā persona. Ilgtermiņa ieguldījumu norakstīšanu veic speciāli izveidota komisija, pamatojot to ar norakstīšanas aktu. Pēc pamatlīdzekļu atjaunošanas vai rekonstrukcijas, ar Pašvaldības rīkojumu noteikts Pašvaldības atbildīgais attiecīgās jomas speciālists (turpmāk –Pašvaldības speciālists) pārskata un nosaka atlikušo lietderīgās lietošanas laiku.

Nemateriālos ieguldījumus ar noteiktu lietderīgās lietošanas laiku uzskaita saskaņā ar izmaksu metodi, aktīva sākotnējo vērtību periodiski samazina par amortizāciju un vērtības samazinājumu.

Pārskata gada beigās Pašvaldības uzskaitē esošiem nemateriāliem ieguldījumiem Inventarizācijas komisija katra finanšu gada inventarizācijas laikā izvērtē, vai atlikušais lietderīgās lietošanas laiks ir **noteikts** vai **nenoteikts**. Nemateriālajiem ieguldījumiem ar **nenoteiktu** lietderīgās lietošanas laiku amortizāciju neaprēķina. Nemateriālajiem ieguldījumiem ar **noteiktu** lietderīgās lietošanas laiku aprēķina amortizāciju.

Nemateriālo ieguldījumu paredzamo lietderīgās lietošanas laiku nosaka atbilstoši tiesībās, līgumos vai citos tiesību saņemšanas apliecinājošos dokumentos noteiktajiem laika periodiem vai īsāks, atkarībā no perioda, kurā Pašvaldība plāno izmantot konkrēto aktīvu. Ja nemateriālā ieguldījuma paredzamais lietderīgās lietošanas laiks līgumos vai citos tiesību saņemšanas apliecinājošos dokumentos nav norādīts, nemateriālā ieguldījuma lietderīgais lietošanas laiks tiek noteikts 5 gadi ar amortizācijas normu 20% gadā. Ja datorprogrammām paredzamais lietderīgās lietošanas laiks līgumos vai citos tiesību saņemšanas apliecinājošos dokumentos nav norādīts, tad lietderīgais lietošanas laiks tiek noteikts 3 gadi ar amortizācijas normu 33.33% gadā.

Nemateriālajiem ieguldījumiem ar noteiktu lietderīgās lietošanas laiku atlikušo lietderīgās lietošanas laiku pārskata ne retāk kā vienu reizi pārskata gadā. Ja nemateriālā ieguldījuma atlikušais lietderīgās lietošanas laiks atšķiras no iepriekšējām aplēsēm, Pašvaldība to korigē un ņem vērā, aprēķinot amortizāciju sākot no nākamā mēneša pēc pārskata perioda, kurā mainīta aplēse.

Nemateriālajiem ieguldījumiem ar nenoteiktu lietderīgās lietošanas laiku Pašvaldība ne retāk kā reizi pārskata gadā izvērtē pamatojumu nemateriālā ieguldījuma lietderīgās lietošanas laika nenoteiktībai un, ja konstatē apstākļu maiņu, saskaņā ar kuriem attiecīgajam nemateriālajam ieguldījumam var aplēst noteiktu lietderīgās lietošanas laiku, to ņem vērā, aprēķinot amortizāciju, sākot no nākamā mēneša pēc pārskata perioda, kurā mainīta aplēse.

Nolietojumu neaprēķina zemei, bioloģiskajiem un pazemes aktīviem, bibliotēku fondiem, kultūras un mākslas priekšmetiem, dārgakmeņiem, dārgmetāliem un to izstrādājumiem, vērtslietām, valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautajiem kultūras pieminekļiem, izņemot tos, kuri tiek lietoti ikdienā pašvaldības darbības nodrošināšanai, pamatlīdzekļiem, kuri nav nodoti ekspluatācijā.

2.1.4. Budžeta iestāde, kura nodod bez atlīdzības ilgtermiņa ieguldījumu citai budžeta iestādei, sniedz informāciju par ilgtermiņa ieguldījuma uzskaiti (pamatlīdzekļa piederību uzskaites kategorijai detalizācijā līdz apakšgrupai, sākotnējo vērtību, nolietojumu, atlikušo lietderīgās lietošanas laiku, attiecīgu norādi un vērtību, ja pamatlīdzekļa vērtība sākotnēji atzīta nākamo periodu ieņēmumos).

Pašvaldība, bez atlīdzības nododot ilgtermiņa ieguldījumu citai budžeta iestādei, izslēdz:

- tā sākotnējo vērtību un nolietojumu (amortizāciju) un atzīst pārējos izdevumus ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā vērtībā;
- izveidoto ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezervi, kas attiecas uz šo ilgtermiņa ieguldījumu, un atzīst pārējos ieņēmumus;
- nākamo periodu ieņēmumus, kas attiecas uz šo ilgtermiņa ieguldījumu, un atzīst pārējos ieņēmumus.

Pašvaldība, ja bez atlīdzības saņem ilgtermiņa ieguldījumu no citas budžeta iestādes, turpina aprēķināt nolietojumu (amortizāciju) ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši saņemtajai informācijai par ilgtermiņa ieguldījumu.

Pašvaldība, bez atlīdzības saņemot ilgtermiņa ieguldījumu no citas budžeta iestādes:

- atzīst tā sākotnējo vērtību, nolietojumu (amortizāciju) un ieņēmumus ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā vērtībā atbilstoši darījuma būtībai (ilgtermiņa ieguldījuma saņemšana no citas budžeta iestādes, padotībā esošas iestādes, valsts vai pašvaldības iestādes);
- atzīst tā sākotnējo vērtību, nolietojumu (amortizāciju) un nākamo periodu ieņēmumus, ja iepriekšējā budžeta iestādē ilgtermiņa ieguldījuma vērtība sākotnēji uzskaitīta nākamo periodu ieņēmumos;

- turpina aprēķināt nolietojumu (amortizāciju) ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši saņemtajai informācijai no iepriekšējās budžeta iestādes par ilgtermiņa ieguldījumu.

Pašvaldības īpašumā un valdījumā esošus valsts un pašvaldību nekustamos īpašumus nododot turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, uzskaita to sākotnējo vērtību un uzkrāto nolietojumu atsevišķos kontos pamatlīdzekļu sastāvā.

Pašvaldības īpašumā un valdījumā esošiem nekustamajiem īpašumiem, kas nodoti turējumā Pašvaldības kapitālsabiedrībām, turpina aprēķināt nolietojumu pamatlīdzekļu atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši Pašvaldībā pieņemtām un normatīvajos aktos noteiktajām pamatlīdzekļu nolietojuma normām un to piemērošanas nosacījumiem.

Ilgtermiņa ieguldījumus nomātajos valsts un pašvaldību nekustamajos īpašumos pēc darbu pabeigšanas un nodošanas ekspluatācijā, nodod bez atlīdzības tai budžeta iestādei, kuras grāmatvedības uzskaitē ir attiecīgais ilgtermiņa ieguldījums.

2.1.5. Ilgtermiņa ieguldījumu novērtēšana, vērtības samazinājums

Pieņemot uzskaitē pamatlīdzekli, kuram nav noteikta vērtība, ilgtermiņa ieguldījumu novērtē Pašvaldības vadītāja vai Pašvaldības iestādes vadītāja apstiprināta komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus, vai Pašvaldības speciālists. Komisija vai Pašvaldības speciālists, izmantojot vispārārtzītas vērtēšanas metodes, novērtē ieguldījumu šādos gadījumos:

- iekļaujot bilancē līdz šim neuzskaitītu esošu ilgtermiņa ieguldījumu;
- iekļaujot bilancē ziedojumu un dāvinājumu veidā saņemtu ilgtermiņa ieguldījumu;
- iekļaujot bilancē maiņas ceļā saņemtu ilgtermiņa ieguldījumu;
- nosakot ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājumu.

Zemes un ēku vērtības noteikšanai izmanto to kadastrālo vērtību, bet mežaudzēm – Meža valsts reģistra datus.

Pamatojoties uz MK 13.02.2018. noteikumu Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" 449. pantu, Pašvaldība uz 31.12.2020. ir aktualizējusi ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā un krājumu sastāvā uzskaitītās un sākotnēji atbilstoši šo noteikumu [53. punktam](#) novērtētās zemes uzskaites vērtību atbilstoši 2020. gada slēguma inventarizācijas ietvaros izmantotajiem Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas kadastrālās vērtības datiem, starpību atzīstot pārskata gada pārējos ieņēmumos vai izdevumos.

Pašvaldības vadītāja apstiprināta komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus, vai ar rīkojumu noteikts Pašvaldības atbildīgais attiecīgās jomas speciālists (turpmāk –Pašvaldības speciālists), katra finanšu gada inventarizācijas laikā novērtē, vai nepastāv pazīmes, kas norāda uz ilgtermiņa ieguldījumu vērtības būtisku samazinājumu.

Par ilgtermiņa nefinanšu ieguldījuma būtisku bilances vērtības samazinājumu uzskatīt:

- nemateriāliem ieguldījumiem – 50%;
- nekustamajam īpašumam – 5%;
- pārējiem pamatlīdzekļiem – 5%;
- pamatlīdzekļu izveidošanai un nepabeigtajai būvniecībai – 2%;
- bioloģiskiem un pazemes aktīviem – 5%;
- ilgtermiņa ieguldījumiem nomātos pamatlīdzekļos – 5%;
- ieguldījuma īpašumiem – 5%.
- lietošanā nenodotiem krājumiem – 2%

Pašvaldībā izvērtē šādas pazīmes:

- ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz Pašvaldība, lietojot attiecīgo ilgtermiņa ieguldījumu;
- pieņemts valdības vai Pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas Pašvaldības darbībā;
- ilgtermiņa ieguldījums ir novecojis vai fiziski bojāts;
- ilgtermiņa ieguldījuma paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē Pašvaldības vai tās iestādes darbību;
- pieņemts lēmums apturēt ilgtermiņa ieguldījuma izveidošanu pirms tā pabeigšanas vai nodošanas lietošanā (ekspluatācijā);
- citas pazīmes, kas liecina par aktīva vērtības samazināšanos.

2023.gadā Pašvaldības ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājums aprēķināts 21.10.2023.nodegušai dzīvojamajai mājai "Vārpiņas" Brenguļu pagastā. Noteikta lietošanas vērtība "0", piemērojot amortizētās aizstāšanas izmaksu metodi. 2024.gadā vērtības samazinājums - bez izmaiņām.

2024.gada pārskatā par Pašvaldības finansiālo stāvokli bilancē ilgtermiņa ieguldījumi norādīti uzskaites (atlikušajā) vērtībā, no ilgtermiņa ieguldījumu iegādes (sākotnējās) vērtības atskaitot uzkrāto nolietojumu (amortizāciju) pamatlīdzekļiem un nemateriālajiem ieguldījumiem.

Bioloģiskos un pazemes aktīvus sākotnēji uzskaita to iegādes vai izveidošanas vērtībā.

Atsavināšanai, ieguldīšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības budžeta iestādēm) paredzētos aktīvus uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā to atlikušajā vērtībā. Atsavināšanai, ieguldīšanai paredzētos aktīvus apgrozāmo līdzekļu sastāvā novērtē atbilstoši to zemākajai vērtībai, uzskaites (atlikušo) vērtību salīdzinot ar patieso vērtību (atskaitot atsavināšanas izmaksas). Katra pārskata gada beigās pārbauda, vai nav samazinājusies aktīva vērtība, un, ja nepieciešams, atzīst aktīva vērtības samazinājumu atbilstoši normatīvo aktu prasībām (MK 13.02.2018.noteikumi Nr.87., Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs”).

Atsavināšanai, ieguldīšanai paredzētos ilgtermiņa ieguldījumus, kas uzskaitīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā, atjauno ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā, ja neparedzētu (vai iepriekš neparedzamu) apstākļu dēļ atsavināšanas, ieguldīšanas process netiek pabeigts un ir vadības lēmums atsavināšanai, ieguldīšanai paredzēto aktīvu turpināt izmantot Pašvaldības vai tās iestādes darbības nodrošināšanai. Atsavināšanai, ieguldīšanai paredzēto aktīvu atjauno ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā atlikušajā vērtībā un nolieto (amortizē) atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši iepriekš noteiktajam lietderīgās lietošanas laikam, sākot no nākamā mēneša pēc aktīva atjaunošanas ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā.

Ja ilgtermiņa ieguldījumi tiek likvidēti vai atsavināti (pārdoti, mainīti, ieguldīti kapitālsabiedrībā vai nodoti bez atlīdzības (izņemot nodošanu bez atlīdzības starp budžeta iestādēm), un tādēļ īpašuma tiesības no mantas atsavinātāja pāriet mantas ieguvējam), vai iznīcināti prettiesiskas darbības dēļ, Pašvaldība izslēdz ilgtermiņa ieguldījumus no uzskaites, atzīstot pamatdarbības izdevumus ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušajā) vērtībā.

2.2. Līdzdalība kapitālsabiedrību kapitālā, tai skaitā vērtības samazinājuma aprēķināšanas metodes

Pašvaldība līdzdalību radniecīgas un asociētas kapitālsabiedrības kapitālā klasificē atbilstoši dalībnieku balsstiesībām.

Ja Pašvaldība, veicot mantisko ieguldījumu, iegūst kapitālsabiedrības kapitāla daļas, tad:

- saskaņā ar Pašvaldības vadības lēmumu konkrēto aktīvu izslēdz no ilgtermiņa ieguldījumu sastāva un atzīst apgrozāmo līdzekļu sastāvā ieguldījuma atlikušajā vērtībā;
- saskaņā ar pieņemšanas un nodošanas aktu aktīvu izslēdz no apgrozāmo līdzekļu sastāva un atzīst atbilstošos pārējos izdevumus;
- iegūtās kapitālsabiedrības kapitāla daļas atzīst finanšu ieguldījumos un ieņēmumos kapitāla daļu patiesajā vērtībā;
- ja iepriekš mantiskajam ieguldījumam atzīta pārvērtēšanas rezerve, pārvērtēšanas rezervi izslēdz un atzīst ieņēmumus.

Pašvaldības bilancē līdzdalību radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālos novērtē un norāda saskaņā pašu kapitāla metodi.

Pašu kapitāla metode

Līdzdalības radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālos vērtību saskaņā ar *pašu kapitāla metodi* nosaka, reizinot Pašvaldībai piederošo ieguldījuma daļu ar kapitālsabiedrības pašu kapitāla vērtību ieguldījuma daļu iegūšanas dienā. Ja informācija par kapitālsabiedrības pašu kapitāla vērtību ieguldījuma daļu iegūšanas dienā nav pieejama, ieguldījumu turpina uzskaitīt iegādes vērtībā līdz dienai, kad pieejami pēc iegādes pirmie kapitālsabiedrības pārskati. Turpmāk veic ikgadējo ieguldījumu pārvērtēšanu saskaņā ar pašu kapitāla metodi.

Pašvaldība:

- katra pārskata gada beigās līdzdalību radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālos palielina vai samazina atbilstoši līdzdalības daļas vērtības izmaiņām kapitālsabiedrības pašu kapitālā pārskata gadā, izmantojot kapitālsabiedrības gada pārskatā norādīto informāciju. Aprēķinos neņem vērā kapitālsabiedrības pašu kapitāla sastāvā iekļauto pārvaldīšanas un apsaimniekošanas rezerves vērtību. Līdzdalības vērtības izmaiņas nosaka, reizinot kapitālsabiedrības pārskata gada rezultātu ar Pašvaldībai piederošo daļu procentu;
- kapitāla līdzdalības daļas vērtības pieaugumu vai samazinājumu kapitālsabiedrības pašu kapitālā pārskata gadā uzskaita kā pārskata gada finanšu ieņēmumus vai izdevumus un izmaiņas ilgtermiņa finanšu ieguldījumos. Ja kapitālsabiedrībai ir negatīva pašu kapitāla vērtība, Pašvaldības ieguldījumu šajā kapitālsabiedrībā samazina līdz nullei un turpmāk zaudējumus no ieguldījuma kapitālsabiedrībā neatzīst;

- ieguldījumu iegādes dienā iegādes izmaksu pārsniegumu pār ieguldījuma daļu radniecīgās vai asociētās kapitālsabiedrības aktīvu, saistību vai iespējamo saistību neto patieso vērtību uzskaita kā nemateriālo vērtību;
- pozitīvu nemateriālo vērtību iekļauj ieguldījuma uzskaites vērtībā;
- negatīvu nemateriālo vērtību izslēdz no ieguldījuma uzskaites vērtības un atzīst ieņēmumos pārskata periodā, kurā negatīvais pārsniegums rodas;
- ja kapitālsabiedrības pašu kapitālā ir notikušas izmaiņas, kas netika iekļautas kapitālsabiedrības peļņas vai zaudējuma aprēķinā (aktīvu pārvērtēšana, ko uzreiz iekļauj kapitālsabiedrības pašu kapitālā), vērtības izmaiņas iekļauj Pašvaldības pašu kapitālā pārējās rezervēs, kā arī uzskaita kā izmaiņas ilgtermiņa finanšu aktīvos;
- maksājumus par ilgtermiņa finanšu ieguldījumu izmantošanu uzskaita kā samazinājumu ieguldījuma vērtībā;
- ja Pašvaldības kapitālsabiedrība samazina pamatkapitālu atdodot Pašvaldībai iepriekš ieguldīto mantu, kapitālsabiedrība mantas bilances vērtībā noraksta kapitāla daļas, Pašvaldība veic līdzdalības pārvērtēšanu pēc pašu kapitāla metodes. Pašvaldības ar rīkojumu apstiprināta komisija novērtē iegūto mantu un atzīst savā bilancē kā sākotnēji iegūtu.

Pārskata gada beigās aprēķina un pārgrāmāto finanšu ieguldījumus, kuru termiņš nepārsniedz gadu no bilances datuma. Finanšu ieguldījumus, kurus iespējams realizēt jebkurā laikā un kurus plāno realizēt nākamo 12 mēnešu laikā, norāda kā īstermiņa finanšu ieguldījumus.

Atsavināšanai paredzēto līdzdalības daļu uzskaites vērtībā pārklasificē īstermiņa finanšu ieguldījumu sastāvā, ja tā atbilst sekojošiem nosacījumiem:

- atsavināšana ir pamatota ar normatīvo aktu vai pašvaldības vadības lēmumu;
- atsavināšanas process ir uzsākts;
- ir pārliecība par atsavināšanas procesa pabeigšanu.

Pārskata gadā radniecīgās un asociētās kapitālsabiedrības izmaksātās dividendes proporcionāli ieguldījuma daļai un citus maksājumus par ilgtermiņa finanšu ieguldījumu izmantošanu uzskaita kā samazinājumu ieguldījuma vērtībā un atzīst naudas līdzekļus.

Katra pārskata gada beigās Pašvaldība izvērtē, vai līdzdalības uzskaites vērtība nav samazinājusies, ņemot vērā sekojošas vērtības samazinājuma pazīmes:

- ✓ kapitālsabiedrības finansiālās grūtības;
- ✓ pašvaldība tādu ekonomisku vai juridisku iemeslu dēļ, kas saistīti ar kapitālsabiedrības finansiālajām grūtībām, piešķir kapitālsabiedrībai atlaidi vai atbrīvojumu, ko citos apstākļos nebūtu apsvērusi;
- ✓ kļūst ticams, ka kapitālsabiedrība uzsāks maksātnespējas procedūru vai cita veida finansiālu reorganizāciju;
- ✓ informācija par tādām nelabvēlīgām izmaiņām, kuras ir notikušas tehnoloģiskajā, tirgus, ekonomiskajā vai juridiskajā vidē, kurā darbojas kapitālsabiedrība, un kas norāda, ka līdzdalības izmaksu vērtība var nebūt atgūstama. Līdzdalības vērtības samazināšanās zem tās izmaksu vērtības arī ir objektīvs vērtības samazināšanās pierādījums.

Ja pastāv kāda no iepriekš minētajām pazīmēm, tas norāda, ka līdzdalības vērtība varētu būt samazinājusies. Šajos gadījumos Pašvaldība nosaka līdzdalības atgūstamo vērtību bilances datumā, izmantojot pakalpojumu vienības metodi, pašvaldība nosaka līdzdalības atgūstamo vērtību, samazinot amortizētās aizstāšanas izmaksas pirms vērtības samazināšanās atbilstoši samazinātajam pakalpojumu vienību skaitam (piemēram, nosakot, cik izmaksātu līdzvērtīgas līdzdalības iegāde, lai varētu nodrošināt funkciju izpildi atlikušajām pakalpojumu vienībām).

Vērtības samazinājumu finanšu izdevumos atzīst, ja tās atgūstamā vērtība bilances datumā ir zemāka par uzskaites vērtību.

Katra pārskata perioda beigās izvērtē, vai nepastāv pazīmes, kas norāda, ka iepriekšējos pārskata periodos atzītais līdzdalības vērtības samazinājums vairs nepastāv vai ir mazinājies.

2.3. Pārējās ilgtermiņa prasības

Ilgtermiņa prasībās uzskaita prasības, kuru atmaksa (dzēšana) atbilstoši sākotnējiem (līgumu) nosacījumiem pārsniedz gadu no bilances datuma. Ilgtermiņa prasības uzskaita ilgtermiņa prasību sastāvā.

Pašvaldība kā ilgtermiņa prasības uzskaita materiālo vērtību atsavināšanu ar atlikto maksājumu, sastādot maksājuma grafiku. Pašvaldības grāmatvedības uzskaitē atzīst ilgtermiņa prasības darījuma dienā, pamatojoties uz darījumu apliecinājošiem dokumentiem (līgums, rēķins). Pie sākotnējās atzīšanas prasības novērtē to patiesajā vērtībā pēc darījuma cenas. Turpmāk prasības novērtē to amortizētajā vērtībā, neatzīst patiesās vērtības izmaiņas. Pašvaldība katrā pārskata datumā aprēķina pārskata perioda procentu ieņēmumus saskaņā ar noslēgto līgumu un atzīst pārskata perioda finanšu ieņēmumus. Izdevumus no vērtības samazinājuma atzīst pārskata perioda finanšu izdevumos.

Katra pārskata perioda beigās novērtē, vai pastāv objektīvi pierādījumi tam, ka radušies zaudējumi no finanšu aktīva vērtības samazinājuma, ņemot vērā:

- līguma nosacījumu neievērošana, *piemēram, procentu vai pamatsummas atmaksāšanas nosacījumu neizpilde vai pārkāpšana;*
- Pašvaldība tādu ekonomisku vai juridisku iemeslu dēļ, kas saistīti ar pircēja finansiālajām grūtībām, piešķir pircējam atlaidi vai atbrīvojumu, ko citos apstākļos to nebūtu apsvēris, *piemēram, tiek pārskatīts maksājumu grafiks un pagarināts atmaksas termiņš;*
- kļūst ticams, ka pircējs uzsāks maksātnespējas procedūru vai cita veida finansiālu reorganizāciju.

Pašvaldība veic finanšu aktīva vērtības samazinājuma aprēķinus, ja izpildās kāds no vērtības samazinājuma kritērijiem. Ja nepastāv neviens no vērtības samazinājuma kritērijiem, vērtības samazinājuma aprēķinus neveic.

Amortizētajā vērtībā uzskaitītu prasību vērtības samazinājumu aprēķina kā starpību starp aktīva uzskaites vērtību un aplēsto nākotnes naudas plūsmu pašreizējo vērtību, kas diskontēta, izmantojot finanšu aktīva sākotnējo efektīvo procentu likmi, t.i., efektīvo procentu likmi, kas aprēķināta sākotnējās aktīvu atzīšanas brīdī.

Amortizētajā vērtībā uzskaitītajam aktīvam vērtības samazinājumu atzīst pārskata perioda finanšu izdevumos un uzkrāj atsevišķā kontā īstermiņa vai ilgtermiņa finanšu aktīvu sastāvā

Ilgtermiņa prasību īstermiņa daļu finanšu pārskatos norāda debitoros apgrozāmo līdzekļu sastāvā.

Pašvaldība izslēdz prasības no uzskaites tikai un vienīgi tad, kad:

- līgumā noteiktais pienākums ir izpildīts;
- otra līgumslēdzēja puse ir atteikusies no prasības šā pienākuma izpildei;
- pienākums ir atcelts vai tā izpildes termiņš ir beidzies.

Novērtēšanai patiesajā vērtībā nepakļauj debitoru prasības, kuras netiek turētas tirdzniecībai.

2024.gadā Pašvaldība nav izsniegusi aizdevumus, visas prasības ar atlikto maksājumu tiek veiktas atbilstoši sastādītajam maksājuma grafikam.

2.4. Ieguldījuma īpašumi

Ieguldījuma īpašumi ir zeme un būves, kas neatbilst pamatlīdzekļu izmantošanas kritērijiem un kurus Pašvaldība tur:

- iznomāšanai, izņemot vispārējās valdības sektora struktūru ietvaros;
- kapitāla pieaugumam, vai
- nav pieņemts lēmums par to izmantošanu.

Ieguldījuma īpašumu atzīst par aktīvu tikai un vienīgi tad, ja:

- to pagātnes notikumu rezultātā kontrolē Pašvaldība;
- ir ticams, ka nākotnē Pašvaldība saņems ar ieguldījuma īpašumu saistītos saimnieciskos labumus; un
- tā izmaksu vērtību vai patieso vērtību var ticami novērtēt.

Pēc sākotnējās atzīšanas Pašvaldība uzskaita ieguldījuma īpašumu tā izmaksu vērtībā, atskaitot uzkrāto nolietojumu.

Katra pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv pazīmes, kas norāda uz ieguldījuma īpašumu vērtības būtisku samazinājumu.

Ja nav konstatējamas pazīmes, kas varētu liecināt par aktīva vērtības samazināšanos, Pašvaldībai nav nepieciešams novērtēt aktīva atgūstamo vērtību un veikt tālākos pasākumus ieguldījuma īpašuma vērtības samazinājuma izvērtēšanai.

Pašvaldība veic pārklassifikāciju uz ieguldījuma īpašuma posteni vai no tā tikai tad, ja notiek īpašuma lietošanas veida maiņa, kuru pierāda šādi apstākļi:

- ja īpašnieks pats sāk izmantot īpašumu – īpašumu pārklasificē no ieguldījuma īpašuma uz īpašnieka izmantotu īpašumu (pamatlīdzekļi);
- ieguldījuma īpašumu atsavinot - īpašumu pārklasificē no ieguldījuma īpašuma uz krājumiem;
- īpašnieks pārstāj izmantot īpašumu – īpašumu pārklasificē no īpašnieka izmantota īpašuma (pamatlīdzekļi) uz ieguldījuma īpašumu;
- krājumos uzskaitītu atsavināšanai paredzētu īpašumu iznomā saskaņā ar operatīvās nomas noteikumiem trešajai pusei – īpašumu pārklasificē no krājumiem uz ieguldījuma īpašumu.

2.5. Krājumi, tai skaitā novērtēšanas metodes

Krājumi ir Pašvaldības vai tās iestādes īstermiņa aktīvi, kas paredzēti tās darbības nodrošināšanai, atsavināšanai un materiālu vai izejvielu veidā atrodas vai tiks izlietoti saimnieciskās darbības procesā. Pašvaldība vai tās iestādes grāmatvedības uzskaitē krājumu novērtēšanai piemēro "pirmais iekšā – pirmais ārā" (FIFO) metodi.

Ja vienas nefinanšu aktīva vienības iegādes vai izveidošanas vērtība ir mazāka par normatīvajos aktos budžeta izdevumu klasifikāciju jomā noteikto vienas aktīva vienības sākotnējās atzīšanas vērtību, aktīvus uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā.

Krājumu sastāvā uzskaita arī inventāru ar vienas aktīva vienības sākotnējās atzīšanas vērtību līdz 500,00 EUR un atsavināšanai paredzētus ilgtermiņa ieguldījumus.

Ja krājumi ir bojāti, pilnīgi vai daļēji novecojuši vai to patiesā vērtība ir kļuvusi zemāka par to iegādes vērtību, krājumu vērtību samazina.

Krājumus novērtē patiesajā vērtībā, atskaitot atsavināšanas izmaksas, atbilstoši visticamākajai aplēsei aktīva iegūšanas datumā - saņemšanas dienā vai inventarizācijas datumā sākotnēji atzīstot uzskaitē:

- līdz šim neuzskaitītu esošu krājumu;
- ziedojumu un dāvinājumu veidā saņemtu krājumu;
- maiņas ceļā saņemtu krājumu.

Krājumu patieso vērtību nosaka atbilstoši pieejamai informācijai par vērtību, kādu pašvaldība varētu iegūt no ilgtermiņa ieguldījuma pārdošanas nesaistītai personai pārskata datumā. Šīs vērtības noteikšanai var izvērtēt nesenu līdzīgu darījumu tajā pašā nozarē vai saimnieciskās darbības jomā.

Krājumu patiesā vērtība:

- ir summa, par kādu aktīvu iespējams apmainīt starp labi informētām, savstarpēji ieinteresētām un nesaistītām personām;
- atsavināšanas (pārdošanas) izmaksas, ir summa, kādu iespējams iegūt aktīva atsavināšanas (pārdošanas) darījumā starp labi informētām, savstarpēji ieinteresētām un nesaistītām personām.

Ja krājumu patiesā vērtība ir mazāka par krājumu iegādes (izmaksu) vērtību, Pašvaldība vai tās iestādes krājumus uzskaita patiesajā vērtībā (atskaitot atsavināšanas izmaksas), norakstot pārējos izdevumos starpību, kas rodas starp iegādes (izmaksu) un patieso vērtību (atskaitot atsavināšanas izmaksas).

Katra pārskata gada beigās Pašvaldība veic krājumu atlikušās vērtības pārskatīšanu sekojoši:

- tādus krājumus, kas paredzēti Pašvaldības funkciju nodrošināšanai – novērtē zemākajā no to izmaksu vai pašreizējās aizstāšanas izmaksu vērtības;
- tādus krājumus, kas paredzēti nodošanai bez atlīdzības vai par minimālu samaksu, kā arī šādu krājumu izgatavošanai paredzētos krājumus – novērtē zemākajā no to izmaksu vai pašreizējās aizstāšanas izmaksu vērtības;
- atsavināšanai paredzētos krājumus - novērtē zemākajā no to izmaksu vai neto pārdošanas vērtības.

Ja krājumu, kas paredzēti Pašvaldības vai tās iestādes funkciju nodrošināšanai, izplatīšanai bez maksas vai par minimālu samaksu vai šādu krājumu izgatavošanai, aizvietošanas izmaksas ir zemākas par šo krājumu iegādes (izmaksu) vērtību, Pašvaldība krājumus uzskaita aizvietošanas izmaksu vērtībā, norakstot pārējos izdevumos starpību, kas rodas starp iegādes (izmaksu) un aizvietošanas vērtību.

Ja krājumus izlieto, atsavina vai noraksta, Pašvaldība izslēdz krājumus no grāmatvedības uzskaites, norakstot to vērtību pārskata perioda pamatdarbības izdevumos. Krājumus noraksta, novērtējot tos saskaņā ar "pirmais iekšā – pirmais ārā" (FIFO) metodi.

Krājumus atzīst pamatdarbības izdevumos periodā, kurā tos nodod lietošanā, atsavina vai pārceļ citā aktīvu uzskaites grupā. Pašvaldība nodrošina inventāra uzskaiti (daudzuma vienībās) arī pēc atzīšanas izdevumos līdz faktiskajai to norakstīšanai. Kurināmo, degvielu un smērvielas atzīst pamatdarbības izdevumos periodā, kurā tos faktiski izlieto.

Ja krājumus pārdod, pārdošanas dienā atzīst debitoru prasības atlīdzības apmērā un norāda ieņēmumus no pārdošanas, klasificējot tos saskaņā ar budžeta ieņēmumu klasifikāciju.

2.6. Īstermiņa prasības, tai skaitā vērtības samazinājumu nedrošām prasībām izveidošanas pamatprincipi un aprēķina metodes

Īstermiņa prasībās uzskaita prasību summas, kuras atmaksās Pašvaldībai parastā darbības cikla ietvaros vai kuru atmaksas termiņš pārskata perioda beigās nepārsniegs gadu no bilances datuma. Prasības sākotnēji atzīst to rašanās dienā patiesajā vērtībā.

Prasību sastāvā atsevišķi nodala prasības par operatīvo nomu, prasības par finanšu nomu un prasības par procentu ieņēmumiem.

Prasību sastāvā uzskaita prasības par ārvalstu finanšu palīdzības un ES politiku instrumentu finansētajiem projektiem, kuras radušās projektu īstenošanas gaitā. Prasības atzīst pamatdarbības ieņēmumos, ja projekta izdevumi ir apstiprināti līdz pārskata gada 31.decembrim. Ja projekta izdevumi ir apstiprināti līdz nākamā pārskata gada 31.janvārim, prasības par ārvalstu finanšu palīdzības un ES politiku instrumentu finansētajiem projektiem uzskaita uzkrāto ieņēmumu sastāvā.

Prasību sastāvā uzskaita prasības par nekustamā īpašuma nodokli. Nekustamā īpašuma nodokļa uzskaitē tiek nodrošināta "ZZ Dats" NINO programmatūrā. Grāmatvedības uzskaitē nekustamā īpašuma nodokļa aprēķinu ievada reizi ceturksnī. Nodokli, kas aprēķināts par pārskata gadu atzīst pamatdarbības ieņēmumos, nodokļa aprēķina korekcijas par iepriekšējiem gadiem atzīst pārējos ieņēmumos. Par piešķirtiem nodokļa atvieglojumiem atbilstoši likumam un pašvaldības saistošajiem noteikumiem samazina pamatdarbības ieņēmumus. Konstatēto nekustamā īpašuma nodokļa pāraksu nākamajiem 12 mēnešiem attiecina uz saņemtajiem avansiem. Nekustamā īpašuma nodokļa parādi ar maksāšanas termiņu nākamajā pārskata periodā tiek uzskaitīti pārējos uzkrātajos ieņēmumos. Nekustamā īpašuma nodokļa parādiem tiek aprēķināts vērtības samazinājums 100% apmērā, ja parādniekam ir pasludināta maksātnespēja vai iesākta bankrota procedūra.

Prasības, kuras atbilst finanšu instrumenta klasifikācijas kritērijiem, uzskaita šī apraksta 8.sadaļā minētajā kārtībā.

Pašvaldība pārskata perioda beigās izvērtē prasības un samaksātos avansus un uzskata tos par nedrošiem (šaubīgiem), ja:

- prasību atmaksas vai avansu nosacījumu izpildes termiņš ir nokavēts 90 dienas un vairāk;
- pastāv strīds par prasību atmaksu vai līguma izpildi, par kuru veikts avansa maksājums;
- pret debitoru ir ierosināta lieta par maksātnespēju;
- ir pamatoti iemesli, kas liek apšaubīt parāda atgūšanu.

Prasībām un samaksātajiem avansiem, kuri klasificēti kā nedroši (šaubīgi), Pašvaldība veido vērtības samazinājumu apšaubāmās summas apmērā. Izveidoto vērtības samazinājumu apšaubāmās vērtību iekļauj pārskata perioda pārējos izdevumos. Prasības un samaksātos avansus bilancē norāda neto vērtībā, kas aprēķināta, no uzskaites vērtības atbilstoši grāmatvedības datiem atskaitot izveidotos vērtības samazinājumu.

Pašvaldība katrā pārskata datumā novērtē, vai pastāv objektīvi pierādījumi prasību un samaksāto avansu saņemšanai, izvērtējot (ja tas ir iespējams) katru parādnieku un katru darījumu. Ja šādi pierādījumi pastāv, izdevumus uzkrājumiem novērtē nedrošās (apšaubāmās) summas apmērā vai procentos no parāda vērtības.

Prasības, kuru piedziņa saskaņā ar tiesību normām ir neiespējama, jo parādnieks ir likvidēts vai miris vai ir pagājis parāda piedziņas iespējamības termiņš, izslēdz no Pašvaldības bilances, norakstot no nedrošiem (šaubīgiem) parādiem izveidotajiem uzkrājumiem vai iekļaujot pārējos izdevumos, ja vērtības samazinājumu apšaubāmās summa nav pietiekama vai uzkrājumi nav izveidoti.

Prasībām un samaksātajiem avansiem, kuru saņemšanas termiņš vai nosacījumu izpildes (preces piegādes, pakalpojuma saņemšanas) datums nav pienācis, vērtības samazinājumu neveido.

Ja prasību apmaksas vai avansu nosacījumu izpildes termiņš ir nokavēts 90 dienas un vairāk, tad prasības un samaksātos avansus sadala grupās pēc to apmaksas vai izpildes termiņa kavējuma un atbilstoši tām nosaka vērtības samazinājumu apšaubāmās apmēru:

- parādiem, kuru saņemšana vai izpilde kavēta 91–180 dienas, vērtības samazinājumu veido 25 procentu apmērā no parādu vērtības;
- parādiem, kuru saņemšana vai izpilde kavēta 181–270 dienas, vērtības samazinājumu veido 50 procentu apmērā no parādu vērtības;
- parādiem, kuru saņemšana vai izpilde kavēta 271–365 dienas, vērtības samazinājumu veido 75 procentu apmērā no parādu vērtības;
- parādiem, kuru saņemšana vai izpilde kavēta ilgāk par 365 dienām, vērtības samazinājumu veido 80 procentu apmērā no parādu vērtības.

Novērtējot prasību un avansu neatgūšanas risku un secinot, ka sākotnēji izveidotie uzkrājumi nav nepieciešami, Pašvaldība samazina vērtības samazinājumu un atzīst pārējos ieņēmumus no vērtības samazinājumu apšaubāmās samazinājuma.

Ja pārskata periodā atmaksā (dzēš) prasību vai samaksāto avansu, kam sākotnēji bija izveidoti uzkrājumi, Pašvaldība samazina izveidotos vērtības samazinājumu un atzīst pārējos ieņēmumus no vērtības samazinājumu apšaubāmās samazinājuma, kā arī samazina atbilstošo aktīva kontu, kurā uzskaitīta prasība vai avanss, un atzīst pārējos izdevumus.

Debitoru prasības klasificē īstermiņa un ilgtermiņa prasībās to rašanās dienā:

- īstermiņa prasībās (debitoros) iekļauj prasību summas, kuras atmaksās Pašvaldības parastā darbības cikla ietvaros vai kuru atmaksas termiņš pārskata perioda beigās nepārsniedz gadu no bilances datuma;
- ilgtermiņa prasībās uzskaita prasības, kuru paredzētā atmaksa pārsniedz gadu no bilances datuma;
- pārskata perioda (gada) beigās aprēķina un debitoru sastāvā norāda ilgtermiņa prasību īstermiņa daļu.

Debitoru (prasību) sastāvā kā uzkrātos ieņēmumus uzskaita Pašvaldības ieņēmumus, kas saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem attiecas uz iepriekšējiem periodiem, bet kuru saņemšanas termiņš vēl nav pienācis vai par kuriem nav iegrāmatots debitoru prasību norēķinu dokuments (rēķins).

2.7. Nākamo periodu izdevumi un avansa maksājumi par pakalpojumiem un projektiem

Nākamo periodu izdevumu kontā atzītos maksājumus iekļauj pamatdarbības izdevumos pēc uzkrāšanas principa, izdevumus atzīstot periodā, uz kuru tie attiecas. Izdevumus atzīst tad, kad Pašvaldība ir saņēmusi pakalpojumu. Nākamo periodu izdevumus noraksta ne retāk kā vienu reizi pārskata periodā.

Nākamo periodu izdevumu sastāvā uzskaita nākamo periodu izdevumus ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un pasākumiem, kas pārskaitīti sadarbības partneriem projektu ietvaros un par kuriem nav saņemts un apstiprināts pārskats par finansējuma izlietojumu.

Avansā pārskaitītajos transfertos uzskaita pārskaitītos transfertus par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem. Avansā pārskaitītos transfertus atzīst pārskata gada izdevumos, ja transfertu izlietojums tiek savstarpēji saskaņots līdz nākamā pārskata gada 31.janvārim.

Ja pakalpojumus, par kuriem iepriekš bija samaksāts, saņem pa daļām vai vairāku mēnešu garumā, samaksātos nākamo periodu izdevumus uzskaita attiecīgajā pamatdarbības izdevumu kontā pa daļām. Izdevumos atzīstamā summa ir tā nākamo periodu izdevumu daļa, kas proporcionāli attiecas uz konkrēto periodu.

Subsīdijas un dotācijas komersantiem, biedrībām un nodibinājumiem saskaņā ar uzkrāšanas principu atzīst:

- nākamo periodu izdevumos, subsīdijas un dotācijas izmaksājot avansā;
- pamatdarbības izdevumos atbilstoši budžeta iestādē apstiprinātiem komersanta, biedrības vai nodibinājuma iesniegtiem attaisnojuma dokumentiem.

2.8. Nauda un naudas ekvivalenti

Finanšu pārskatā nauda un tās ekvivalenti sastāv no pašreizējo bankas kontu naudas atlikumiem, naudas atlikuma kases aparāta kasē, naudas ekvivalentiem un naudas ceļā. Naudas līdzekļi uzskaitīti sadalījumā pa budžetu veidiem.

Skaidro naudu pašvaldībā noteikto limitu ietvaros glabā kasē vai kases aparātos, bezskaidro naudu Valsts kases kontos un kredītiestāžu kontos.

Pašvaldība kā naudu ceļā uzskaita skaidras naudas iemaksu norēķinu kontā (piemēram, inkasācija) vai pārskaitījumu pirms pārskata perioda beigām, un nav saņemts apliecinājums, ka iemaksa vai pārskaitījums saņemts šajā pārskata periodā. Ja par pakalpojumu vai citu darījumu norēķinās ar maksājumu karti maksājumu karšu pieņemšanas terminālī vai citā alternatīvā sistēmā, norēķinu dienā atzīst naudas ceļā palielinājumu un samazina attiecīgās prasības vai atzīst saistības. Saņemot naudas līdzekļus norēķinu kontā, samazina naudas ceļā atlikumu un atzīst naudas līdzekļu palielinājumu norēķinu kontā.

Pašvaldība iegulda naudas līdzekļus noguldījumā, kura sākotnējais termiņš nepārsniedz 90 dienas, palielinot kontu "Naudas ekvivalenti" un samazinot norēķinu konta atlikumu. Dienā, kad noguldījuma termiņš beidzas un līdzekļus ieskaita Pašvaldības norēķinu kontā, veic konta "Naudas ekvivalenti" samazinājumu.

2.9. Uzkrājumi, to aprēķināšanas metodes un principi

Uzkrājumi ir paredzēti, lai segtu saistības, kuras attiecas uz pārskata gada vai iepriekšējo gadu darījumiem un pārskata sagatavošanas laikā ir paredzamas vai zināmas, bet kuru vērtība vai konkrētu saistību rašanās vai segšanas datums nav precīzi zināms.

Uzkrājumu var neveidot, ja tie rodas saistībā ar Pašvaldības sniegtajiem sociālajiem pakalpojumiem, par kuriem tiešā veidā no šo pakalpojumu saņēmējiem nesaņem atlīdzību, kas aptuveni vienāda ar sniegto pakalpojumu vērtību.

Uzkrājumi nedrošiem parādiem (prasībām, samaksātajiem avansiem) ir vērtības samazinājums un veido aktīvu vērtības korekcijas.

Uzkrājumus Pašvaldība atzīst tikai tad, ja ir spēkā visi šie nosacījumi:

- Pašvaldībai ir pašreizējs pienākums (juridisks vai prakses radīts), kuru izraisījis pagātnes notikums;
- ir ticams, ka šā pienākuma izpildei būs nepieciešama resursu aizplūšana no Pašvaldības;
- pienākuma izpildei nepieciešamās summas var ticami novērtēt.

Lai noteiktu, vai bilances datumā pašreizējs pienākums pastāv, Pašvaldības vadība, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus, izvērtē pieejamos pierādījumus, kā arī notikumus pēc bilances datuma:

- ja ir lielāka ticamība, ka pašreizējais pienākums bilances datumā pastāv, Pašvaldība atzīst uzkrājumus;
- ja ir lielāka ticamība, ka pašreizējais pienākums bilances datumā nepastāv, Pašvaldība atklāj informāciju par iespējamām saistībām zembilances kontos. Ja resursu aizplūšanas iespēja ir neliela, informāciju par šo pienākumu var neatklāt.

Pašvaldības vadības lēmums bilances datumā nerada pienākumu, ja vien šis lēmums pirms bilances datuma nav paziņots personām, kuras tas ietekmē, dodot tām pamatotu iemeslu sagaidīt no Pašvaldības pienākumu izpildi.

Pašvaldības uzskaitē uzkrājumus neatzīst:

- saistībām un izmaksām, kuras radīsies nākotnē;
- zaudējumiem, kuri radīsies Pašvaldības nākotnes darbības dēļ un ir nākotnes pamatdarbības zaudējumi. Paredzamie Pašvaldības nākotnes pamatdarbības zaudējumi liecina par Pašvaldības aktīvu vērtības samazinājumu, un šādos gadījumos veic šo aktīvu vērtības samazinājuma pārbaudi.

Uzkrājumus atzīst vērtībā, kas atbilst izdevumu iespējami precīzākajam novērtējumam bilances datumā, kuru nosaka Pašvaldības vadība, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus. Iespējami precīzāko novērtējumu nosaka, piemērojot vispāratzītas vērtēšanas metodes un veicot šādas darbības:

- nosaka iespējami precīzāko novērtējumu, tas ir, summu, kādu Pašvaldība pamatoti maksātu, lai izpildītu pašreizēju pienākumu bilances datumā vai arī nodotu tā izpildi trešajai personai bilances datumā;
- veic vērtības samazinājumu apšaubāmās vērtības novērtējumu, izmantojot pieejamo informāciju, pierādījumus un pieredzi. Ja nav iespējams veikt ticamu vērtības samazinājumu apšaubāmās novērtējumu, uzkrājumus neatzīst, bet zembilances kontos norāda informāciju par iespējamām saistībām;

- aprēķinot vērtības samazinājumu apšaubāmās iespējami precīzāko novērtējumu, ņem vērā riskus un nenoteiktības, kas ietekmēs vērtības samazinājumu apšaubāmās segšanai nepieciešamo resursu vērtību;
- ja Pašvaldībai ir vairāki vienveidīgi pienākumi (piemēram, garantiju līgumi), tad pienākuma izpildei nepieciešamo summu nosaka visam šo saistību kopumam. Uzkrājumus atzīst arī tad, ja resursu aizplūšanas varbūtība katram atsevišķam saistību gadījumam ir neliela, bet kopumā līdzekļu aizplūšana ir ticama;
- ja novērtējamie uzkrājumi ietver lielu posteņu skaitu, tad, lai pašreizējā pienākuma izpildei nepieciešamās summas novērtējumā ņemtu vērā pastāvošās nenoteiktības, aprēķina visus iespējamus iznākus atbilstoši tiem piemētošajām varbūtībām.

Uzkrājumu vērtība nedrīkst pārsniegt nepieciešamo summu, kādu Pašvaldība maksātu pārskata datumā, lai segtu saistības. Ja ir paredzams, ka ar pienākuma izpildi saistītos izdevumus pilnībā vai daļēji atlīdzinās trešā persona, Pašvaldība izvērtē savu atbildību par saistībām un veic šādas darbības:

- ja Pašvaldība ir pilnībā atbildīga par pienākumā ietvorto saistību izpildīšanu neatkarīgi no tā, vai trešā persona atlīdzinās vai neatlīdzinās izdevumus, Pašvaldība atzīst uzkrājumus visai saistību summai;
- ja trešā persona ir pilnībā atbildīga par minēto saistību izpildi (Pašvaldība nav atbildīga), Pašvaldība šīs saistības neatzīst kā uzkrājumus;
- ja Pašvaldība ir solidāri un atsevišķi atbildīga par pienākumu, tad to pienākumā ietvorto saistību daļu, kuru paredzēts segt citai personai, norāda kā iespējamās saistības. Uzkrājumus atzīst tikai tai pienākuma daļai.

Ja ir paredzēts, ka uzkrājumus ietvorto saistību nokārtošanai nepieciešamos izdevumus pilnībā vai daļēji atlīdzinās trešā persona, izdevumu atlīdzināšanu atzīst tikai tad, kad izdevumi ir atlīdzināti. Izdevumu atlīdzināšanai atzītā summa nedrīkst pārsniegt vērtības samazinājumu apšaubāmās summu.

Ar uzkrājumiem saistītos izdevumus un ieņēmumus no izdevumu atlīdzināšanas norāda atsevišķi, norādot izdevumus un gūtos ieņēmumus no šo izdevumu atlīdzināšanas.

Uzkrājumus vērtību korigē vienīgi par tiem izdevumiem, kuriem uzkrājumi bija sākotnēji atzīti.

Noteikto informāciju par uzkrājumiem sniedz sadalījumā pa līdzīgu apšaubāmās vērtības samazinājumu veidiem.

Bilances datumā Pašvaldībai nepastāv pašreizējs pienākums, kuru dēļ būtu nepieciešams veidot apšaubāmās vērtības samazinājumu.

Uzkrājumus veido tiesību aktos paredzētajiem pēcnodarbinātības labumiem. Pašvaldība veido uzkrājumus ikmēneša pabalsta izmaksai divu minimālo algu apmērā, no tās atskaitot saņemamo pensijas apmēru bijušajiem domes priekšsēdētājiem atbilstoši likuma " Pašvaldības domes deputāta statusa likums " 15.' prasībām. Aprēķinam izmanto CSP datubāzē publicētos dzīvildzes rādītājus un Valsts kases mājaslapā publicēto diskonta likmi.

Uzkrājumus pārskata vismaz reizi pārskata gadā un to vērtību korigē atbilstoši pašreizējai visticamākajai aplēsei pārskata periodā:

- atzīstot pārējos izdevumus un palielinot uzkrājumu vērtību, ja pienākuma izpildei būs nepieciešams lielāks resursu izlietojums;
- atzīstot pārējos ieņēmumus un samazinot uzkrājumus, ja pienākuma izpildei būs nepieciešams mazāks resursu izlietojums vai šāda pienākuma vairs nav. Korekciju veic vienīgi par tādu summu, par kādu uzkrājumi bija sākotnēji atzīti

2.10. Saistības

Kreditoru sastāvā tiek uzskaitītas pašreizējās saistības, kuras radušās pagātnes notikumu (darījumu) rezultātā un kuru apmaksai vajadzēs lietot resursus (naudas līdzekļus, citu aktīvu nodošanu, pakalpojumu sniegšanu).

Saistības iedalās divās grupās: ilgtermiņa saistības un īstermiņa saistības.

Ilgtermiņa saistības ir tās, kuru apmaksas vai izpildes termiņš ir vēlāk nekā gada laikā no bilances datuma.

Pašvaldības ilgtermiņa saistībās uzskaitīti:

- Ilgtermiņa aizņēmumi;
- Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansa maksājumi.

Īstermiņa saistības tās, kuru apmaksa vai izpilde paredzēta gada laikā no bilances datuma. Īstermiņa kreditori uzskaitē iedalās:

- Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa;

- parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem;
- norēķini par darba samaksu un ieturējumiem;
- nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi;
- pārējās īstermiņa saistības;
- nākamo periodu ieņēmumi, saņemtie avansa maksājumi un transferti.

Pārskata perioda beigās aprēķina un atsevišķi norāda saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas.

Saņemot preces vai pakalpojumus, atzīst ilgtermiņa vai īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem attaisnojuma dokumenta saņemšanas brīdī un klasificē atbilstoši to apmaksas termiņam.

Kreditoru parādi tiek saskaņoti, noformējot un apstiprinot savstarpējos norēķinu salīdzināšanās aktus. Ja rodas domstarpības, līdz savstarpējo norēķinu galīgai salīdzināšanai kreditoru parākus norāda atbilstoši Pašvaldības grāmatvedības uzskaites datiem.

2.10.1. Aizņēmumi

Aizņēmumus iedala šādās grupās:

- ilgtermiņa aizņēmumi;
- īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa.

Pašvaldība aizņēmumus grāmatvedības uzskaitē atzīst naudas līdzekļu saņemšanas brīdī un klasificē kā pārējās finanšu saistības atbilstoši to apmaksas termiņam. Pie sākotnējās atzīšanas aizņēmumus novērtē to patiesajā vērtībā pēc darījuma cenas. Pašvaldības visi aizņēmumi tiek ņemti no Valsts kases un tie netiek pakļauti tālākai pārvērtēšanai.

Lai nodrošinātu nepieciešamos finanšu resursus Pašvaldības attīstības projektu finansēšanai, 2024.gadā tika turpināts sekmīgi īstenot ilgtermiņa aizņēmumu stratēģiju.

Pašvaldības ņemtie aizņēmumi ir tikai investīciju projektiem.

2024.gadā Valsts kases izsniegtiem aizņēmumiem ir aprēķināti aizņēmuma procenti un aizņēmumu apkalpošanas maksa saskaņā ar uzkrāšanas principu, izdevumus atzīstot periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no tā, vai nauda ir samaksāta.

Pašvaldība izslēdz finanšu saistības (vai finanšu saistību daļu) no uzskaites tikai un vienīgi tad, kad:

- līgumā noteiktais pienākums ir izpildīts;
- otra līgumslēdzēja puse ir atteikusies no prasības šā pienākuma izpildei;
- pienākums ir atcelts vai tā izpildes termiņš ir beidzies.

2.10.2. Uzkrātās saistības, to aprēķināšanas metodes un principi

Skaidri zināmas norēķinu summas ar piegādātājiem un darbuzņēmējiem par pārskata gadā saņemtajām precēm vai pakalpojumiem, ja pārskata perioda pēdējā dienā vēl nav saņemts attiecīgs norēķinu dokuments atzīst par uzkrātajām saistībām.

Uzkrātās saistības atzīst, ja saistību lielums un apmaksas termiņi ir samērā precīzi aprēķināmi un nenoteiktības pakāpe ir daudz mazāka nekā uzkrājumiem. Pārskata perioda (finanšu gada, ja normatīvajos aktos par pārskatu sagatavošanu vai budžeta iestādes grāmatvedības uzskaites kārtībā nav noteikts citādi) beigās Pašvaldība iegrāmato uzkrātās saistības. Uzkrāto saistību summu nosaka saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem, tāmēm, saņemtajiem rēķiniem vai pēc iepriekšējās pieredzes par izdevumu apmēru. Aprēķināto summu iegrāmato pamatdarbības vai finanšu izdevumos un uzkrātajās saistībās. Ja nākamajos periodos nepieciešams samazināt iepriekš aprēķināto uzkrāto saistību summu, samazina iepriekš izveidotos izdevumus un uzkrātās saistības.

Uzkrātās saistības Pašvaldības darbinieku ikgadējiem atvaļinājumiem:

- atzīst, aprēķinot Pašvaldības saistības pret darbinieku par neizmantotajām atvaļinājuma dienām pārskata datumā, neatkarīgi no darbinieka izlietoto atvaļinājuma dienu skaita pēc pārskata datuma;
- aprēķina katram darbiniekam atsevišķi, nosakot darbinieka līdz pārskata perioda (finanšu gada, ja normatīvajos aktos nav noteikts citādi) beigām neizmantoto atvaļinājuma dienu skaitu, reizinot to ar darbinieka dienas vidējo izpelnu saskaņā ar Darba likuma prasībām un aprēķinot attiecīgos darba devēja sociālās apdrošināšanas maksājumus;

- saskaitot uzkrāto saistību summu katram darbiniekam, aprēķina kopējo uzkrāto saistību summu Pašvaldības darbinieku neizmantotajiem atvaļinājumiem.

2.10.3. Finanšu noma (līzings)

Ilgtermiņa ieguldījumu nomu klasificē atbilstoši iznomātā aktīva īpašuma tiesībām raksturīgo risku un atlīdzības sadalījumam starp iznomātāju un nomnieku. Klasifikāciju nosaka darījuma būtība, nevis līguma juridiskā forma. Nomu klasificē kā finanšu nomu (līzingu) vai operatīvo nomu.

Nomu klasificē kā finanšu nomu, ja tā atbilst vismaz vienam no šādiem nosacījumiem:

- nomātā aktīva īpašuma tiesības tiks nodotas nomniekam līdz nomas termiņa beigām;
- nomniekam ir iespēja nopirkt aktīvu par cenu, kura datumā, kad šo iespēju varēs izmantot, būtu pietiekami zemāka par aktīva patieso vērtību, lai nomas uzsākšanas datumā pastāvētu pamatota noteiktība, ka nomnieks šo iespēju izmantos;
- nomas termiņš ir vismaz 75 procenti no aktīva lietderīgās lietošanas laika, kas noteikts atbilstoši normatīvajos aktos par budžeta iestāžu nolietojuma normām noteiktajam lietderīgās lietošanas laikam, pat tad, ja īpašuma tiesības netiek nodotas;
- minimālo nomas maksājumu pašreizējā vērtība nomas uzsākšanas datumā ir vismaz 90 procentu no iznomātā aktīva patiesās vērtības;
- iznomātie aktīvi ir tik specifiski, ka tos, būtiski nepārveidojot, var lietot tikai nomnieks.

Nomu klasificē kā finanšu nomu arī tad, ja tā atbilst vismaz vienam no šādiem nosacījumiem:

- nomnieks nomu var atcelt, sedzot ar nomas atcelšanu saistītos iznomātāja zaudējumus;
- guvumi vai zaudējumi no aktīva patiesās vērtības svārstībām attiecas uz nomnieku;
- nomnieks var turpināt nomu nākamajā periodā un maksāt tādu nomas maksu, kas ir būtiski zemāka par tirgū pastāvošo nomas maksu.

Pašvaldībā kā finanšu nomu klasificē nomaksas pirkuma līgumus, kas noslēgti pamatojoties uz "Publiskās personas mantas atsavināšanas likumu" gadījumos, kad aktīva īpašumtiesības pēc ekonomiskās būtības tiek nodotas līguma noslēgšanas datumā, bet juridiski tās pāriet līguma termiņa beigās.

Nododot aktīvu finanšu nomā, pašvaldība:

- nomas termiņa sākumā atzīst ieņēmumus (nodalot ilgtermiņa daļu) un prasības vērtībā, kas vienāda ar minimālo nomas maksājumu kopsummu, kas diskontēta ar nomas līgumā noteikto procentu likmi.
- iznomāto aktīvu izslēdz no uzskaites un atzīst pārējos izdevumus;
- sākotnēji atzītās prasības turpmāk novērtē amortizētajā vērtībā – pārskata gadā palielina par finanšu ieņēmumiem, kurus aprēķina, piemērojot nomas līgumā ietverto procentu likmi, un samazina par saņemtajiem maksājumiem no nomnieka;
- pārskata gada beigās prasības par finanšu nomu bilancē norāda amortizētajā vērtībā, piemērojot līgumā noteikto procentu likmi.

2.10.4. Operatīvā noma

Nomu klasificē kā operatīvo nomu, ja tā pēc būtības nenodod nomniekam visus īpašuma tiesībām raksturīgos riskus un atlīdzības, arī tad, ja noma atbilst vienam vai vairākiem finanšu nomas kritērijiem.

Operatīvās nomas maksājumus (izņemot pakalpojumu izmaksas, piemēram, apdrošināšanas izmaksas un nomātā aktīva uzturēšanas izmaksas, kuras tiek atzītas periodā, kad tiek saņemts pakalpojums) atzīst kā pamatdarbības izdevumus lineāri nomas termiņa laikā.

Operatīvajā nomā iznomāto aktīvu klasificē atbilstoši aktīva veidam. Operatīvās nomas ieņēmumus atzīst kā pārskata perioda pamatdarbības ieņēmumus lineāri nomas termiņa laikā.

2.10.5. Nākamo periodu ieņēmumi

Nākamo periodu ieņēmumos uzskaita saņemtos ziedojumus un dāvinājumus, ja saskaņā ar vismaz vienu no dāvinājuma vai pušu vienošanās līguma nosacījumiem:

- saņemtie līdzekļi paredzēti ilgtermiņa ieguldījuma objekta iegādei, izveidošanai vai būvniecībai;
- saņemtie līdzekļi tiks izlietoti tikai nākamajā pārskata gadā noteiktu nākamā pārskata gada izdevumu segšanai vai Pašvaldības funkciju izpildes nodrošināšanai;
- nosacījumu neizpildes gadījumā saņemtie līdzekļi nākamajos gados jāatmaksā.

Nākamo periodu ieņēmumos atzītos maksājumus iekļauj ieņēmumu un izdevumu pārskatā pēc uzkrāšanas principa, ieņēmumus atzīstot periodā, uz kuru tie attiecas.

Maksājamo soda naudu (kavējuma naudu) uzskaita kā Pašvaldības izdevumus dienā, kad darījuma otrai pusei radušās likumīgas tiesības piedzīt soda naudu. Pašvaldība uzskaita pamatdarbības izdevumus un palielina uzkrātās saistības.

Uzkrātās saistības maksājamiem naudas sodiem uzskaita līdz dienai, kad tos samaksā vai darījuma otrai pusei vairs nav likumīgu tiesību piedzīt attiecīgās naudas sodu. Izveidotās uzkrātās saistības reversē, samazinot uzkrāto naudas sodu, un atzīst kā pamatdarbības ieņēmumus. Ja uzkrātās saistības izslēdz pārskata gadā, kurā tās bija atzītas, samazina pārskata gadā atzītos pamatdarbības izdevumus.

3. Ieņēmumu un izdevumu uzskaitē

Ieņēmumus uzskaita pēc uzkrāšanas principa, ieņēmumus atzīstot periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas saņemšanas. Ieņēmumu korekcijas pieļaujamas tikai pārskata perioda ietvaros. Konstatētās iepriekšējo periodu uzskaites kļūdas, neprecizitātes un grāmatvedības uzskaites kārtības maiņas ietekmi uzskaita kā pārskata perioda ieņēmumu korekcijas.

Ieņēmumus no pakalpojumu sniegšanas atzīst tajā pārskata periodā, kad pakalpojumi sniegti. Ieņēmumus no pakalpojumu sniegšanas vai aktīvu pārdošanas uzskaita, atskaitot pievienotās vērtības nodokli un atlaides, kas tieši saistītas ar to realizāciju. Piešķirtās atlaides un atvieglojumus uzskaita analītiski.

Izsniedzot rēķinu par priekšapmaksu, nerodas pamatojums aktīvu vai saistību atzīšanai bilancē. Izsnieltos rēķinus par priekšapmaksu reģistrē saskaņā ar Pašvaldības dokumentu plūsmas reģistrācijas kārtību.

Izdevumus uzskaita pēc uzkrāšanas principa, izdevumus atzīstot periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas samaksas. Izdevumu korekcijas pieļaujamas tikai pārskata perioda ietvaros. Konstatētās iepriekšējo periodu uzskaites kļūdas, neprecizitātes un grāmatvedības uzskaites kārtības maiņas ietekmi uzskaita kā pārskata perioda izdevumu korekcijas.

Pašvaldības ieņēmumus un izdevumus uzskaita atbilstoši prasībām, kas noteiktas normatīvajos aktos budžeta klasifikāciju jomā.

Dienā, kad Pašvaldība saņem rēķinu par pakalpojumiem vai cita veida darījumiem, kas nosaka izdevumu rašanos, Pašvaldības grāmatvedībā uzskaita izdevumus, klasificējot tos pēc ekonomiskās būtības.

Nākamo periodu ieņēmumos sākotnēji uzskaitīto saņemto ārvalstu finanšu palīdzības vērtību iekļauj pārskata perioda ieņēmumos dienā, kad Pašvaldība ir sniegusi pakalpojumu vai piegādājusi darījumā paredzēto aktīvu, vai atbilstoši sniegtā un saņemtā pakalpojuma apjomam ne retāk kā reizi pārskata periodā.

Ieņēmumus ārvalstu valūtā uzskaita *euro* to atzīšanas dienā. Ieņēmumus, kas rodas no valūtas kursu svārstībām ieņēmumu atzīšanas dienā un naudas saņemšanas dienā, uzskaita kā finanšu ieņēmumus no valūtas kursu svārstībām.

Izdevumus ārvalstu valūtā uzskaita *euro* to rašanās dienā. Izdevumus, kas rodas no valūtas kursu svārstībām naudas izmaksas dienā, uzskaita kā finanšu izdevumus no valūtas kursu svārstībām.

Saņemtās nodevas, kavējuma naudas un soda naudas tiek uzskaitītas ieņēmumos pēc naudas plūsmas principa naudas saņemšanas dienā.

Aprēķinātās, bet vēl nesaņemtās kavējuma un soda naudas tiek uzskaitītas zembilances kontos.

Naudas sodu un kavējuma naudu atzīst pamatdarbības izdevumos dienā, kad rodas attiecīgais pienākums.

Saņemtos dāvinājumus un ziedojumus uzskaita attiecīgā aktīvu grupā, atzīstot ieņēmumus un (vai) nākamo periodu ieņēmumus no dāvinājumiem un ziedojumiem tādā vērtībā, kas noteikta ar dāvinājumu vai ziedojumu saņemšanu saistītajos

dokumentos vai kādā novērtēti attiecīgie dāvinājumi un ziedojumi. Pārskata perioda ieņēmumus atzīst atbilstoši līguma nosacījumu izpildei.

Piešķirtais un izmaksātais finansējums komersantiem, biedrībām un nodibinājumiem tiek uzskaitīts kā nākamā perioda izdevumi, tos izmaksājot avansā. Atzīst pamatdarbības izdevumus atbilstoši budžeta iestādē apstiprinātajiem komersanta, biedrības vai nodibinājuma iesniegtajiem attaisnojuma dokumentiem.

4. Transferta ieņēmumu un izdevumu uzskaitē

Ja transferta pārskaitījumu veic pirms transferta izlietojuma:

- veicot pārskaitījumu, atzīst prasības par avansā pārskaitīto transfertu;
- saņemot pārskaitījumu, atzīst saistības par avansā saņemto transfertu.

Pamatdarbības transferta ieņēmumus un transferta izdevumus atzīst pārskata gadā, kurā veikts apstiprinātais transferta izlietojums vai attiecīgie izdevumi, par kuriem transferta pārskaitījumu veic pēc izdevumu apstiprināšanas, ja izlietojums vai izdevumi apstiprināti pārskata gadā vai līdz nākamā pārskata gada 31. janvārim (ieskaitot).

Atzīstot transferta ieņēmumus, samazina saistības par avansā saņemto transfertu. Atzīstot transferta izdevumus, samazina prasības par avansā pārskaitīto transfertu.

Ja attiecīgos izdevumus par pārskata gadu apstiprina nākamajā pārskata gadā līdz 31. janvārim (ieskaitot), pārskata gada beigās atzīst uzkrātos ieņēmumus un transferta ieņēmumus, kā arī uzkrātās saistības un transferta izdevumus. Naudas līdzekļu pārskaitījuma un saņemšanas dienā attiecīgi samazina uzkrātos ieņēmumus un uzkrātās saistības.

Ja transferta izlietojumu vai attiecīgos izdevumus par pārskata gadu apstiprina nākamajā pārskata gadā pēc 31. janvāra, transferta ieņēmumus un izdevumus atzīst kā pārējos iepriekšējo gadu ieņēmumus un izdevumus pārskata gadā, kurā apstiprināts transferta izlietojums vai attiecīgie izdevumi.

Ja transferta ieņēmumi vai izdevumi atzīstami nākamajos pārskata gados, tad zembilancē uzrāda transferta izlietojuma vai attiecīgo izdevumu kopsummu pārskata gadā.

5. Pašu kapitāls un rezerves

Pašu kapitāls (neto aktīvs) ir Pašvaldības aktīvu atlikusī daļa pēc visu saistību atskaitīšanas.

Pašu kapitālu iedala šādās grupās:

- pārējās rezerves;
- iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts;
- pārskata gada budžeta izpildes rezultāts.

Pārējās rezerves atzīst, ja notiek finanšu ieguldījumu novērtēšana saskaņā ar pašu kapitāla metodi un kapitālsabiedrībai pašu kapitālā ir tādas izmaiņas, kuras nenorāda šīs kapitālsabiedrības peļņas vai zaudējuma aprēķinā.

6. Pārskata perioda slēgums

Pārskata perioda beigās apkopo grāmatvedības uzskaites informāciju no slēguma darbībām, kā arī pārliecinās par visu grāmatvedības procedūru izpildi pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu nolietojuma (amortizācijas) aprēķins un uzskaitē, nemateriālo ieguldījumu, pamatlīdzekļu, finanšu ieguldījumu un krājumu vērtības samazinājuma aprēķins un uzskaitē, inventarizācijas, valūtas kursu svārstību dēļ radušos ieņēmumu vai izdevumu aprēķins un uzskaitē, uzkrāto ieņēmumu un izdevumu aprēķins un uzskaitē, vērtības samazinājumu apšaubāmās aprēķins un uzskaitē, aktīvu un saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas noteikšana un uzskaitē, kontu slēgšana un pārskata gada rezultāta noteikšana un uzskaitē. Pārskata perioda beigās slēdz visus pārskata gada ieņēmumu un izdevumu kontus atbilstoši budžeta veidiem, iegrāmato bilances pasīva kontā „Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts”. Iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultātu un pārskata gada budžeta izpildes rezultātu uzskaita sadalījumā pa budžetu veidiem. Nākamajā gadā kontā "Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts" atlikumu sadalījumā pa budžetu veidiem pārgrāmato uz bilances pasīva kontu "Iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts".

7. Zembilance

7.1. Iespējamie aktīvi

Iespējamais aktīvs ir aktīvs, kas var rasties pagātnes notikumu rezultātā un kura pastāvēšanu apstiprināsies tikai atkarībā no viena vai vairāku tādu nākotnes notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kuras Pašvaldība nevar kontrolēt. Pārskata gada finanšu pārskatā uzrādītie Zembilances aktīvi:

- iespējamais aktīvs uzskaitīti pēc noslēgtiem līgumiem nepabeigtie kapitālie darbi;
- saņemamās soda un kavējuma naudas, Pašvaldība uzskaitījusi aprēķināto kavējuma naudu par nekustamā īpašuma nodokli un zemes nomas maksājumu termiņa kavējumiem, nesaņemto soda naudu ar Pašvaldības policijas un Pašvaldības Administratīvās komisijas piestādītām soda kvītīm, aprēķinātā atlīdzība par videi nodarīto kaitējumu, izsniegtot koku ciršanas apliecības;

7.2. Iespējamās saistības

Noteikto informāciju par iespējamām saistībām sniedz sadalījumā pa līdzīgu iespējamo saistību veidiem.

Iespējamās saistības ir Pašvaldības:

- iespējams pienākums, kas radies pagātnes notikumu rezultātā un kura pastāvēšana ir atkarīga no viena vai vairāku tādu nākotnes notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus Pašvaldība nevar kontrolēt;
- pašreizējs pienākums, kas radies pagātnes notikumu rezultātā, bet nav ticams, ka šā pienākuma izpildē būs nepieciešams Pašvaldības resursu patēriņš, vai arī nav pietiekama pamatojuma saistību vērtības ticamam novērtējumam.

Tā kā Pašvaldība ir noslēgusi līgumus par nākotnes maksājumiem par pamatlīdzekļiem, materiālām vērtībām un pakalpojumiem un līdz bilances datumam nav veikta darbu izpilde, šīs saistības uzskaitītas zembilances kontos. Saistību vērtība ir aprēķināta, saskaitot pēc bilances datuma paredzētos maksājumus atbilstoši noslēgtajiem līgumiem.

Zembilances kontos nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi summas tiktu norādītas bilances datumā iespējamo maksājumu apjomā, kas rastos, ja līgumi tiktu laužti. Pārskata gada beigās Pašvaldība tādu gadījumus nav konstatējusi.

Pašvaldība nav izsniegusi galvojumus un ķīlas.

8. Kapitālsabiedrības finansiālās darbības ietekme uz pašvaldības budžetu izdevumiem nākotnē (izvērtējums)

Atbilstoši Ministru kabineta 28.09.2021. noteikumu Nr.652 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība" 109.11. un 115.34. punktam izvērtējums par kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz Pašvaldības budžeta izdevumiem nākotnē tiek veikts atbilstoši Valmieras novada pašvaldības domes 30.09.2021. noteikumu "Valmieras novada pašvaldības kapitālsabiedrību un kapitāla daļu pārvaldības noteikumi" nosacījumiem.

Kapitālsabiedrības darbību izvērtē pēc sekojošiem kritērijiem - rentabilitāte, likviditāte, dividendes un citi kritēriji atkarībā no izvirzītajiem uzdevumiem un mērķiem. Tiek analizēta konkrētās kapitālsabiedrības darbība pārskata un iepriekšējos gados, kā arī vērtēts tās budžeta vidēja termiņa plāns ciešā kopsakarā ar Pašvaldības mērķiem attiecīgās autonomās funkcijas nodrošināšanā.

Izvērtējuma rezultātā par kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz Pašvaldības budžeta izdevumiem tiek noteikts kapitālsabiedrībai deleģēto funkciju veikšanai nepieciešamā finansējuma apmērs nākamajiem gadiem sadalījumā pa finansējuma avotiem, lai segtu kapitālsabiedrību negatīvo naudas plūsmu vai deleģēto funkciju veikšanai nepieciešamā finansējuma apmēru.

No Pašvaldības budžeta tiek plānots finansējums -

- SIA "Valmieras Olimpiskais centrs", kopā 2025.gadam EUR 1 228 844, 2026.gadam EUR 1 500 000, 2027.gadam EUR 1 500 000.

SIA "Valmieras Olimpiskais centrs" darbība ir saistīta ar Pašvaldības autonomo funkciju¹ – veicināt sporta attīstību, tostarp uzturēt un attīstīt pašvaldības sporta bāzes, atbalstīt sportistu un sporta klubu, arī profesionālo sporta klubu, darbību un sniegt atbalstu sporta pasākumu organizēšanai. Vairākus no minētajām pašvaldības autonomajām funkcijām izrietošus pārvaldes

¹ 20.10.2022.Pašvaldību likums 4.pants (1) daļa

uzdevumus Pašvaldība ir deleģējusi veikt SIA "Valmieras Olimpiskais centrs". Ņemot vērā šo un pamatojoties uz likuma "Par nacionālās sporta bāzes statusu" 12. pantu, kas nosaka, ka Pašvaldība var piedalīties tās teritorijā esošās nacionālās sporta bāzes finansēšanā, SIA "Valmieras Olimpiskais centrs" tiek piešķirts Pašvaldības finansējums deleģēto pārvaldes uzdevumu veikšanas nodrošināšanai EUR 1 210 000 un sporta objektu attīstībai EUR 70 118.

- Sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "VTU VALMIERA", kopā 2025.gadam EUR 1 095 315, turpmākajiem gadiem finansējumu tiek prognozēs, pieņemot, ka kapitālsabiedrība turpina sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus Valmieras pilsētā - 2026.gadam EUR 1 100 000, 2027.gadam EUR 1 100 000.

Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "VTU Valmiera" pamatdarbības veids ir pasažieru pārvadājumi ar autobusiem, tādējādi nodrošinot pašvaldības autonomo funkciju – organizēt sabiedriskā transporta pakalpojumus. Ievērojot normatīvajos aktos, t.sk., 28.07.2015. Ministru kabineta noteikumos Nr.435 "Kārtība, kādā nosaka un kompensē ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītos zaudējumus un izdevumus un nosaka sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifu", noteikto, no Pašvaldības budžeta tiek piešķirts finansējums SIA "VTU Valmiera" zaudējumu, kas radušies, Pašvaldībai nosakot braukšanas maksas tarifu un pasažieru kategorijas, kuras ir tiesīgas izmantot braukšanas maksas atvieglojumus, kompensēšanai par pasažieru pārvadāšanu Valmieras pilsētas nozīmes maršrutos.

- Sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Vidzemes slimnīca", kopā 2025.gadam EUR 14 240, 2026.gadam EUR 20 000, 2027.gadam EUR 20 000.

Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Vidzemes slimnīca" darbība ir saistīta ar Pašvaldības autonomo funkciju – gādāt par iedzīvotāju veselību – īstenot veselīga dzīvesveida veicināšanas pasākumus un organizēt veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību. Lai nodrošinātu kvalitatīvu un savlaicīgu ārstniecības pakalpojumu pieejamību, kā arī personāla resursu paaugstināšanu Sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Vidzemes slimnīca" saskaņā ar Valmieras novada pašvaldības 28.12.2023. saistošajiem noteikumiem Nr. 111 "Par pašvaldības stipendijas piešķiršanu studējošiem, kuri apgūst medicīniskās izglītības programmu" 2025.gadā piešķirts finansējums stipendijām EUR 14 240.

- Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "VALMIERAS ŪDENS", kopā 2025.gadam EUR 100 000, 2026.gadam EUR 350 000, 2027.gadam EUR 350 000.
- Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "KOCĒNU KOMUNĀLĀ SAIMNIECĪBA", kopā 2025.gadam EUR 40 674, 2026.gadam EUR 60 000, 2027.gadam EUR 60 000.
- Pašvaldības SIA "RŪJENAS SILTUMS" kopā 2025.gadam EUR 47 974, 2026.gadam EUR 70 000, 2027.gadam EUR 70 000.

Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "KOCĒNU KOMUNĀLĀ SAIMNIECĪBA", Pašvaldības SIA "RŪJENAS SILTUMS" darbība ir saistīta ar Pašvaldības autonomo funkciju – organizēt iedzīvotājiem ūdenssaimniecības, siltumapgādes pakalpojumus neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonds. 2025.gada budžetā paredzēti līdzekļi ūdensvadu un kanalizācijas tīklu izbūvei, rekonstrukcijai.

Katru gadu, pie pašvaldības ikgadējā budžeta izstrādes, plānotais finansējuma apmērs var tikt precizēts un pārrēķināts atbilstoši tā brīža aktuālajai situācijai, kā arī pieejamajam pašvaldības budžeta līdzekļu apjomam.

8. Finanšu instrumentu kategoriju apraksts un novērtēšana

Finanšu instrumenti ir vienošanās, kas vienlaikus vienai personai rada finanšu aktīvu, bet citai personai – finanšu saistības vai pašu kapitāla instrumentu. Finanšu instrumentus atzīst dienā, kad tas atbilst aktīvu vai saistību atzīšanas kritērijiem, to novērtē patiesajā vērtībā. Patieso vērtību nosaka, pamatojoties uz vērtību, kas aprēķināta, izmantojot vispāratzītas un piemērotas novērtēšanas metodes.

Pārdošanai pieejamie finanšu aktīvi – uzskaitē lieto izmaksu vērtību, jo pašvaldība nevar ticami novērtēt nekotēta pašu kapitāla instrumenta (pieder mazāk par 20% balsstiesību attiecīgajā kapitālsabiedrībā) patieso vērtību:

- pārējie ilgtermiņa un īstermiņa finanšu ieguldījumi kapitālsabiedrībās – līdz 20%, ilgtermiņa un īstermiņa avansa maksājumi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem, vērtības samazinājums ilgtermiņa un īstermiņa avansa maksājumiem par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem, pārējie turējumā nodotie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi; vērtības samazinājums pārējiem turējumā nodotiem ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem, prasības par procentu un citiem maksājumiem par pārējiem finanšu ieguldījumiem, uzkrātie ieņēmumi par pārējiem īstermiņa finanšu ieguldījumiem, vērtības samazinājums pārējiem īstermiņa finanšu ieguldījumiem.

Pašvaldība nevar ticami novērtēt nekotēta pašu kapitāla instrumenta (pieder mazāk par 20% balsstiesību attiecīgajā kapitālsabiedrībā) patieso vērtību, līdz ar to tā uzskaitē lieto izmaksu metodi.

Pārējās finanšu saistības - uzskaita amortizētajā vērtībā, piemērojot efektīvās procentu likmes metodi, izņemot vispārējās valdības sektora struktūru ietvaros no valsts budžeta saņemtos aizņēmumus, kuriem piemēro Valsts kases noteikto procentu likmi, un amortizētos procentu izdevumus atzīst pārskata perioda finanšu izdevumos:

- ilgtermiņa un īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa, iepriekš galvotie aizņēmumi, saistības par procentu un citiem maksājumiem par aizņēmumiem, uzkrātās saistības par procentu un citiem maksājumiem par aizņēmumiem;

Finanšu instrumentu, kuru iespējams realizēt jebkurā laikā un kuru paredzēts turēt ne ilgāk par gadu, kā arī finanšu instrumentu, kuru paredzēts atsavināt, izņemot vispārējās valdības sektora struktūru ietvaros atsavināmo instrumentu, klasificē īstermiņa finanšu ieguldījumu vai īstermiņa saistību sastāvā. Pārējos finanšu instrumentus klasificē ilgtermiņa finanšu ieguldījumu vai ilgtermiņa saistību sastāvā.

Katra pārskata perioda beigās izvērtē finanšu instrumenta klasifikāciju finanšu instrumentu kategorijās un to maina attiecīgā notikuma dienā, ja nepieciešams.

Katra pārskata perioda beigās novērtē, vai pastāv objektīvi pierādījumi tam, ka radušies zaudējumi no finanšu aktīva vērtības samazinājuma, ņemot vērā šādus faktoros:

- sadarbības partnera finansiālās grūtības;
- līguma nosacījumu neievērošana, piemēram, procentu vai pamatsummas atmaksāšanas nosacījumu neizpilde vai pārkāpšana;
- ieguldījumam pašu kapitāla instrumentā – informācija par nelabvēlīgām izmaiņām, kas notikušas tehnoloģiskajā, tirgus, ekonomiskajā vai juridiskajā vidē, kurā darbojas emitents, un kas norāda, ka pašu kapitāla instrumenta izmaksas var nebūt atgūstamas. Ieguldījuma pašu kapitāla instrumentā vērtības samazināšanās zem tā izmaksu vērtības arī ir objektīvs vērtības samazināšanās pierādījums.

Ja pastāv kāds no vērtības samazinājuma pierādījumiem, veic vērtības samazinājuma aprēķinus.

Aizdevuma, prasību (amortizētajā vērtībā uzskaitīts finanšu aktīvs) vērtības samazinājumu aprēķina kā starpību starp aktīva uzskaites vērtību un aplēsto nākotnes naudas plūsmu pašreizējo vērtību, kas diskontēta, izmantojot finanšu aktīva sākotnējo efektīvo procentu likmi. Vērtības samazinājumu atzīst pārskata perioda finanšu izdevumos un uzkrāj atsevišķā kontā īstermiņa vai ilgtermiņa finanšu ieguldījumu vai prasību sastāvā. Ja nākamajos pārskata periodos amortizētajā vērtībā uzskaitīta finanšu aktīva vērtības samazinājums ir samazinājies vai vairs nepastāv, iepriekš atzīto vērtības samazinājumu izslēdz, veicot nepieciešamās vērtības samazinājuma korekcijas un atzīst pārskata perioda finanšu ieņēmumus.

Izmaksu vērtībā uzskaitīta pārdošanai pieejama finanšu aktīva vērtības samazinājumu aprēķina kā starpību starp finanšu aktīva uzskaites vērtību un nākotnes aplēsto naudas plūsmu pašreizējo vērtību, kas diskontēta ar Valsts kases tīmekļvietnē publicēto atbilstošo procentu likmi. Vērtības samazinājumu atzīst pārskata perioda finanšu izdevumos un uzkrāj atsevišķā kontā attiecīgo finanšu aktīvu sastāvā.

Ja nākamajos pārskata periodos vērtības samazinājums ieguldījumam pašu kapitāla instrumentos, kas klasificēti kā pārdošanai pieejams finanšu aktīvs, ir samazinājies vai vairs nepastāv, iepriekš atzīto vērtības samazinājumu izslēdz vienīgi tad, ja no uzskaites izslēdz attiecīgo finanšu aktīvu.

Pašvaldība pēc stāvokļa uz 31.12.2024. veica kapitālsabiedrību, kurām tika izsniegti galvojumi, finansiālā stāvokļa novērtējumu un galvoto aizņēmumu saistību izpildi noteiktā termiņā. Pašvaldība nav saskatījusi kādu no iespējamiem galvoto kredītu atmaksāšanas riskiem, ir novērtējusi resursu izlietojuma varbūtību mazāku par 5% un informācija par izsniegtajiem galvojumiem nav norādīta zembilancē.

9. Notikumi pēc bilances datuma

Laika posmā no pārskata gada pēdējās dienas līdz šī finanšu pārskata parakstīšanas datumam nav bijuši nekādi citi notikumi, kuru rezultātā šajā finanšu pārskatā būtu jāveic korekcijas vai kuri būtu jāpaskaidro šajā finanšu pārskatā.

Domes priekšsēdētājs

(personiskais paraksts)

Jānis Baiks

Rita Pole, 64207166

rita.pole@valmierasnovads.lv